

**Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD**

**18.07.2014. godina
Beograd**

Kž. I OK 2/06

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, Posebno odeljenje za organizovani kriminal, u veću sastavljenom od sudija: Dragiše Đordjevića, kao predsednika veća, Nevenke Važić, Nikole Mićunovića, Zorana Savića i Bate Cvetkovića, kao članova veća i savetnika Vrhovnog suda Vojke Omčikus, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih: **AA i dr.**, zbog krivičnih dela zločinačko udruživanje iz člana 227. stav 1. i 2. KZ RS, ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS u saizvršilaštvu i pomaganjem u vezi člana 22, 24. i 26. KZ SRJ, pokušaja ubistva iz člana 42. stav 2. tačka 4. KZ RS u saizvršilaštvu i pomaganjem u vezi člana 19, 22, 24. i 26. KZ SRJ i neprijavljivanja pripremanja krivičnog dela iz člana 202. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, odlučujući o žalbama Specijalnog tužioca OJT u Beogradu, optuženih BB, VV, GG, DD, ĐĐ i njihovih branilaca advokata AB, AV, AG, AD, AĐ, AE, AŽ, AZ i AI, te branilaca optuženog AA, advokata AJ, optuženog EE, advokata AK, AL i ALJ i optuženog ŽŽ, advokata AM, izjavljenim protiv presude Okružnog suda u Beogradu – Posebno odeljenje KP. broj 6/03 od 18.07.2005. godine, na sednici veća održanoj u smislu člana 375. ZKP-a od 22. do 26. maja 2006. godine, doneo je

P R E S U D U

UVAŽAVANJEM ŽALBI Specijalnog tužioca OJT u Beogradu u odnosu na optuženog EE, branioca optuženog ŽŽ, optuženih VV, ĐĐ i njihovih branilaca i po službenoj dužnosti, **PREINAČUJE SE** presuda Okružnog suda u Beogradu – Posebnog odeljenja KP. broj 6/03 od 18.07.2005. godine u pogledu pravne ocene dela i odluke o kazni, tako što Vrhovni sud:

- krivično-pravne radnje za koje je optuženi AA oglašen krivim pod II i II tačka 1 izreke prvostepene presude, pravno kvalificuje kao krivično delo teško ubistvo u pokušaju i saizvršilaštvu iz člana 114. tačka 5. KZ-a, u vezi člana 30. i 33. KZ-a, a krivično-pravne radnje pod II i II tačka 2 izreke prvostepene presude kao krivično delo teškog ubistva iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a, u saizvršilaštvu u vezi člana 33. KZ-a;

- krivično-pravne radnje za koje su optuženi BB, EE i GG oglašeni krivim pod II tačka 1 izreke prvostepene presude, pravno kvalificuje kao krivično delo teško ubistvo u pokušaju iz člana 114. tačka 5. KZ-a u saizvršilaštvu u vezi člana 30. i 33. KZ-a;

- krivično-pravne radnje za koje su optuženi BB, EE, ŽŽ i VV oglašeni krivim pod II tačka 2 izreke prvostepene presude, pravno kvalificuje kao krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a u saizvršilaštvu u vezi člana 33. KZ-a;

- krivično-pravne radnje za koje je optuženi DD oglašen krivim pod III i III tačka 1 izreke prvostepene presude, pravno kvalificuje kao krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. KZ-a u pokušaju i pomaganjem u vezi člana 30. i 35. KZ-a, a krivično-pravne radnje opisane pod III i III tačka 2 izreke prvostepene presude kao krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. KZ-a pomaganjem u vezi člana 35. KZ-a;

- krivično-pravne radnje za koje je optuženi ĐĐ, oglašen krivim pod IV izreke prvostepene presude pravno kvalificuje kao krivično delo neprijavljivanja pripremanja krivičnog dela iz člana 331. stav 2. u vezi stava 1. KZ-a;

te optuženima AA, BB, EE i DD za izvršena krivična dela, **UTVRĐUJE** pojedinačne kazne i to:

- optuženom AA,

- za krivično delo zločinačko udruživanje iz člana 227. stav 1. KZ RS, kaznu zatvora u trajanju od pet godina;

- za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. KZ-a u pokušaju u vezi člana 30. KZ-a, kaznu zatvora u trajanju od 15 godina;

- za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a, kaznu zatvora u trajanju od 40 godina,

- optuženom BB,

- za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. KZ-a u pokušaju u vezi člana 30. KZ-a, kaznu zatvora u trajanju od 15 godina;

- za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a, kaznu zatvora u trajanju od 40 godina,

- optuženom EE,

- za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. KZ-a u pokušaju u vezi člana 30. KZ-a, kaznu zatvora u trajanju od 13 godina;

- za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a, kaznu zatvora u trajanju od 30 godina,

- optuženom DD,

- za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. u pokušaju i pomaganjem u vezi člana 30, 35. i 37. KZ-a, kaznu zatvora u trajanju od 12 godina;

- za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. pomaganjem u vezi člana 35. KZ-a, kaznu zatvora u trajanju od 15 godina;

Pa na osnovu člana 60. stav 1. KZ-a, u odnosu na opt. AA, BB i EE i člana 48. stav 2. tačka 2. KZ SRJ u odnosu na opt. DD, **OPTUŽENE OSUĐUJE**

opt AA na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 40 godina;

opt BB na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 40 godina u koju kaznu mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 28.03.2003. godine pa nadalje;

opt EE na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 30 godina u koju kaznu mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 12.04.2003. godine pa nadalje;

opt DD na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina;

opt ŽŽ na kaznu zatvora u trajanju od 30 godina, u koju kaznu mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 24.03.2003. godine pa nadalje;

opt VV na kaznu zatvora u trajanju od 35 godina;

opt GG na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina;

opt ĐĐ na kaznu zatvora u trajanju od dve godine u koju kaznu mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 28.03. do 13.06.2003. godine.

dok se žalba Specijalnog tužioca OJT u Beogradu u odnosu na optužene AA, BB, GG, DD i ĐĐ, žalbe optuženih VV, ĐĐ i njihovih branilaca, te branioca optuženog ŽŽ u nepreinačenom delu i žalbe optuženih BB, GG, DD i njihovih branilaca, branilaca optuženih AA i EE, **ODBIJAJU** kao neosnovane, a prvostepena presuda u nepreinačenom delu **POTVRĐUJE**.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom oglašeni su krivim i osuđeni:

- optuženi AA, zbog krivičnog dela zločinačko udruživanje iz člana 227. stav 1. KZ RS, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od pet godina, krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19, a kažnjivo po članu 26. KZ SRJ, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od 15 godina i krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS, a kažnjivo po članu 26. KZ SRJ, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od 40 godina, te je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 40 godina;

- optuženi BB, zbog krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19. KZ SRJ, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od 15 godina i krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od 40 godina, te je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 40 godina, u koju kaznu mu je uračunato vreme provedeno u pritvoru od 28.03.2003. godine, pa nadalje;

- optuženi EE, zbog krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19. KZ SRJ, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od 13 godina i za krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od 15 godina, te je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, u koju kaznu mu je uračunato vreme provedeno u pritvoru od 12.04.2003. godine, pa nadalje;

- optuženi ŽŽ, zbog krivičnog dela ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS, za koje delo je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 40 godina, u koju kaznu mu je uračunato vreme provedeno u pritvoru od 24.03.2003. godine, pa nadalje;

- optuženi VV, zbog krivičnog dela ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS, za koje delo je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 40 godina;

- optuženi GG, zbog krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19. KZ SRJ,

za koje delo je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina;

- optuženi DD, zbog krivičnog dela ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS pomaganjem u vezi člana 19. i 24. KZ SRJ, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od 12 godina i za krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS pomaganjem u vezi člana 24. KZ SRJ, za koje delo mu je utvrđena pojedinačna kazna zatvora u trajanju od 15 godina, te je osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina;

- optuženi ĐĐ, zbog krivičnog dela neprijavljanja pripremanja krivičnog dela iz člana 202. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, za koje delo je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine, u koju kaznu mu je uračunato vreme provedeno u pritvoru od 28.03. do 13.06.2003. godine.

Prema optuženom BB, na osnovu odredbi člana 69. stav 2. u vezi stava 1. KZ SRJ, izrečena je mera bezbednosti oduzimanja predmeta i to pištolja marke "Bereta", kalibar 7,65mm, bez fabričkog broja sa prigušivačem.

Na osnovu člana 85. stav 1. u vezi člana 84. stav 1. i 2. KZ SRJ obavezani su optuženi da na ime imovinske koristi pribavljene izvršenjem krivičnih dela, plate novčani iznos i to: optuženi BB i EE od po 30.000,00 DEM, optuženi ŽŽ i VV od po 20.000,00 DEM i optuženi GG od 10.000,00 DEM, preračunat u odgovarajuće iznose eura, a u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom kursu NBS na dan isplate, u korist budžeta Republike Srbije.

Na osnovu odredbi člana 194. i 196. ZKP-a, obavezani su optuženi da plate troškove krivičnog postupka čiju će visinu prvostepeni sud utvrditi posebnim rešenjem u roku od 15 dana od pravnosnažnosti presude.

Istom presudom, na osnovu odredbi člana 354. tačka 3. ZKP-a, prema optuženima BB, ŽŽ, EE, VV i GG, odbijena je optužba za krivično delo zločinačko udruživanje iz člana 227. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, zbog nastupile zastarelosti krivičnog gonjenja za navedeno delo.

Protiv navedene presude žalbe su blagovremeno izjavili:

- Specijalni tužilac OJT u Beogradu, zbog odluke o kazni u odnosu na optužene AA, BB, EE, GG, DD i ĐĐ, sa žalbenim predlogom da se u pogledu odluke o kazni, prvostepena presuda preinači i optuženima AA i BB za krivično delo ubistva u pokušaju izvršenog na štetu oštećenog OO, iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19. OKZ-a, utvrdi pojedinačna kazna zatvora u trajanju od po 40 godina, da se optuženima EE i DD za oba krivična dela za koja su prvostepenom presudom oglašeni krivim, utvrde pojedinačne kazne zatvora u trajanju od po 40 godina, te da im se izrekne jedinstvena kazna zatvora u trajanju od po 40 godina, da se optuženi GG za krivično delo za koje je prvostepenom presudom oglašen krivim, osudi na kaznu zatvora u trajanju od 40 godina a da se optuženom ĐĐ za krivično delo iz člana 202. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS izrekne strožija kazna zatvora po zakonu;

- branilac optuženog AA, advokat AJ, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnoj sankciji i troškovima krivičnog postupka, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda preinači i optuženi osloboodi od optužbe ili da se ista ukine i vrati prvostepenom суду na ponovno suđenje uz dalji predlog da o sednici veća budu obavešteni optuženi i njegov branilac;

- branioci optuženog BB, advokati AB i AV, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona, odluke o kazni, meri bezbednosti, oduzimanju predmeta, oduzimanju imovinske koristi i odluke o troškovima krivičnog postupka, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom суду na ponovno suđenje uz dalji predlog da o sednici veća budu obavešteni optuženi i njegovi branioci;

- optuženi BB, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom суду na ponovno suđenje ili da se preinači i optuženi osloboodi od optužbe uz dalji predlog da optuženi bude obavešten o sednici veća. Dana 24. aprila 2006. godine optuženi je izjavio dopunu žalbe koja je neblagovremena;

- branioci optuženog EE, advokati AK, AL i ALJ, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnoj sankciji i oduzimanju imovinske koristi uz žalbeni predlog da se pobijana presuda preinači i optuženi osloboodi od optužbe ili da se ista ukine i predmet vrati prvostepenom суду na ponovno suđenje, uz dalji predlog da branioci budu obavešteni o sednici veća;

- branilac optuženog ŽŽ, advokat AM, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene materijalnog prava i odluke o krivičnoj sankciji sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom суду na ponovno odlučivanje, ili da se ista preinači i optuženom izrekne blaža krivična sankcija, uz dalji predlog da o sednici veća budu obavešteni optuženi i njegov branilac;

- branilac optuženog VV, advokat AG, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i oduzimanja imovinske koristi, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom суду na ponovno suđenje uz dalji predlog da optuženi i branilac budu obavešteni o sednici veća;

- optuženi VV, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i

nepotpuno utvrđenočinjeničnog stanja, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom суду на поновно суђење, уз даљи предлог да оптуženi i njegov branilac буду обавештени о седници већа;

- branilac optuženog GG, advokat AD, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobođe od optužbe, ili da se ista ukine i predmet vrati prvostepenom суду на поновно суђење пред izmenjenim sastavom veća, уз даљи предлог да optuženi i branilac буду obavešteni o седници већa;

- optuženi GG, bez navođenja žalbenih osnova, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda preinači i da se optuženi oslobođe od optužbe;

- branioci optuženog DD, advokati AĐ, AE i AŽ, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobođe od optužbe, ili da se ista ukine i predmet vrati prvostepenom суду на поновно суђење, uz promenu prvostepenog veća, te uz daљi predlog da o седници већa, bude obavešten optuženi i njegovi branioci;

- optuženi DD, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobođe od optužbe ili da se ista ukine i predmet vrati prvostepenom суду на поновно суђењe, pred potpuno izmenjenim većem, уз даљi predlog da optuženi bude obavešten o седници већa;

- branilac optuženog ĐĐ, advokat AZ, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnoj sankciji, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobođe od optužbe ili da se ista ukine i predmet vrati prvostepenom суду на поновно суђењe, ili da se pobijana presuda preinači u pogledu pravne ocene dela, jer optuženi može odgovarati samo za krivično delo iz člana 202. stav 1. KZ RS, te da mu se zbog toga izrekne blaža krivična sankcija;

- branilac optuženog ĐĐ, advokat AI, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnoj sankciji, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda preinači i u odnosu na optuženog odbije optužbu zbog apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja ili da se optuženi oslobođe od optužbe ili da mu se primenom krivičnog zakonika izrekne blaža kazna, ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostepenom суду на поновно суђењe. Oba branioca ĐĐ, predložila su da budu obavešteni o održavanju sednice veća;

- optuženi ĐĐ, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, sa žalbenim predlogom da se pobijana presuda preinači i optuženi oslobođe od optužbe, te da bude obavešten o седници већa.

Odgovore na žalbu Specijalnog tužioca OJT u Beogradu podneli su:

- optuženi DD, bez konkretnog predloga, ali iz sadržaja odgovora na žalbu proizilazi da žalbu tužioca smatra neosnovanom, zbog čega je treba odbiti;

- branilac optuženog ĐĐ, advokat AI, sa predlogom da se žalba tužioca odbije kao neosnovana.

Republički javni tužilac u podnesku Ktž. broj 360/06 od 28.02.2006. godine, predložio je da Vrhovni sud uvaži žalbu OJT u Beogradu - Specijalnog tužilaštva i prvostepenu presudu preinači u pogledu odluke o krivičnoj sankciji, te optuženima AA i BB, za krivično delo ubistva u pokušaju iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19. OKZ-a izvršenog na štetu oštećenog OO utvrđi pojedinačne kazne zatvora u trajanju od po 40 godina, optuženom EE zbog izvršenja krivičnog dela ubistva u pokušaju na štetu oštećenog OO iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19. OKZ-a utvrđi kaznu zatvora u trajanju od 40 godina i osudi ga na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 40 godina, optuženom GG za krivično delo ubistva u pokušaju na štetu oštećenog OO iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19. OKZ-a utvrđi kaznu zatvora u trajanju od 40 godina, optuženom DD za oba krivična dela za koja je prvostepenom presudom oglašen krimim utvrđi kazne zatvora u trajanju od po 40 godina, te ga osudi na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 40 godina, optuženog ĐĐ, za krivično delo neprijavljinja pripremanja krivičnog dela iz člana 202. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS osudi na strožiju kaznu, a da žalbe optuženih i branilaca odbije kao neosnovane.

Vrhovni sud je održao sednicu veća u smislu člana 375. ZKP-a, u prisustvu zamenika Republičkog javnog tužioca Jovana Krstića, optuženog AA i njegovog branioca, advokata AJ, optuženog BB i njegovih branilaca advokata AB i AV, branilaca optuženog EE, advokata ALJ i AL a u odsustvu uredno obaveštenog njegovog branioca, advokata AK, optuženog ŽŽ i njegovog branioca advokata AM, optuženog VV i njegovog branioca advokata AG, optuženog GG i njegovog branioca, advokata AD, optuženog DD i njegovih branilaca advokata AĐ, AE i AŽ, opt. ĐĐ i njegovih branilaca advokata AZ i AI, na kojoj je ispitao pobijanu presudu, navode žalbi i odgovora na žalbu OJT te saslušao potrebna objašnjenja za stavove iz žalbi, pa je razmotrivši spise predmeta nakon ocene žalbenih navoda i predloga i mišljenja Republičkog javnog tužioca, našao:

Žalba Specijalnog tužioca u odnosu na optuženog EE i žalbe optuženog VV i njegovog branioca (njihove žalbe izjavljene zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona u sebi prema odredbama člana 383 ZKP-a sadrže i žalbu zbog odluke o krivičnoj sankciji) branilaca optuženog ŽŽ optuženog

ĐĐ i njegovih branilaca u delu koji se odnosi na odluku o kazni, su osnovane dok su u ostalom delu neosnovane kao i izjavljene žalbe optuženih BB, GG, DD i njihovih branilaca, te branilaca optuženih AA i EE.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbi člana 380. ZKP-a, Vrhovni sud nije našao da su pobijanom presudom učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje u smislu člana 380. stav 1. tačka 1. ZKP-a, drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti. Pored toga, nisu učinjene ni bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje optuženi i njihovi branioci u žalbama ukazuju, a prvostepeni sud je i sve odlučne činjenice pravilno i potpuno utvrdio, te u obrazloženju presude izneo i ocenio činjenice koje je utvrdio i dokaze na osnovu kojih ih je utvrdio. Za sve svoje stavove i ocene u pogledu odlučnih činjenica, sud je izneo određene, dovoljne, jasne i pravilne, pa prema tome i prihvatljive razloge koji nisu dovedeni u sumnju sopstvenom analizom žalilaca. Na tako potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje sud je pravilno primenio krivični zakon u vreme kada je odluku doneo kako u osuđujućem, tako i u odbijajućem delu pobijane presude, osim u odnosu na optuženog DD u vezi krivičnog dela izvršenog na štetu oštećenog OO1, opisano pod III i III tačka 2 izreke prvostepene presude, kada je na inače pravilno i potpuno utvrđeno i u izreci presude opisano činjenično stanje, pogrešno primenio krivični zakon, pravno kvalifikujući navedenu radnju kao krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS pomaganjem u vezi člana 24. KZ SRJ umesto kao krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS pomaganjem u vezi člana 24. KZ SRJ (u vreme donošenja odluke), zbog čega je Vrhovni sud po službenoj dužnosti u tom delu pobijanu presudu preinačio, zbog povrede krivičnog zakona na štetu optuženog.

Neosnovano se žalbom branilaca optuženog DD, prvostepena presuda pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 2. ZKP-a u vezi člana 40. tačka 5. ZKP-a. Ovo s`toga što učešće sudske Dragoljuba Albijanića (predsednika veća u ovom predmetu), kao člana vanraspravnog veća u odlučivanju po žalbi zamjenika Specijalnog tužioca na rešenje istražnog sudske zapisnika o saslušanju osumnjičenog DD u predkrivičnom postupku ne predstavlja razlog iz tačke 5. člana 40. ZKP-a, zbog kojeg bi isti sudska morao biti izuzet od sudelovanja u svojstvu sudske na glavnom pretresu. Prema odredbama člana 40. tačka 5. ZKP-a, sudska ne može vršiti sudske dužnosti, ako je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke nižeg suda, što ovde nije slučaj, ili ako je u istom sudske učestvovao u donošenju odluke koja se pobija žalbom, što ovde takođe nije slučaj. Naime, prema odredbama člana 398. stav 2. ZKP-a, protiv rešenja veća (čiji je član bio sudska Albijanić), donesenog pre i u toku istrage, nije dozvoljena žalba ako ZKP-om nije drugačije određeno, a prema odredbama ZKP-a žalba je dozvoljena izuzetno i to samo u slučajevima predviđenim u članu 243. stav 7; 254. stav 3; 268. stav 3; 143. stav 5; 144. stav 2. i 146. stav 5. ZKP-a, koji se ne odnose na konkretno rešenje. Dakle, predsednik veća u ovom krivičnom predmetu nije učestvovao u donošenju odluke koja se pobija žalbom, već u donošenju odluke protiv koje nije dozvoljena žalba, pa samim time nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 2. ZKP-a, na koju se branioci pozivaju.

Žalbom branioca optuženog AA, osporava se stvarna nadležnost Posebnog odelenja Okružnog suda u Beogradu za organizovani kriminal za postupanje u ovom predmetu, a žalbama branilaca optuženih EE i GG i stvarna i mesna nadležnost, pa se navodi, u žalbi branioca optuženog AA, da su odredbe glave XXIXa ZKP-a, kojima se reguliše postupak za krivična dela organizovanog kriminala, stupile na snagu 27.12.2002. godine a Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala 12.04.2002. godine, dakle, nakon izvršenja krivičnih dela koja su optuženima stavljeni na teret, pa obzirom da je retroaktivna primena zakona zabranjena kako domaćim, tako i međunarodnim propisima, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 6. ZKP-a, dok se po osnovu iste procesne povrede u žalbi branioca optuženog EE tvrdi da nisu postojali zakonski uslovi iz člana 3. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala i člana 504a ZKP-a, za vođenje postupka pred Posebnim odelenjem Okružnog suda u Beogradu za organizovani kriminal, kao i da je za postupanje (a što se tvrdi i u žalbi branioca optuženog GG), stvarno i mesno bio nadležan Viši sud u Podgorici, budući da je taj sud prvi započeo postupak za krivično delo izvršeno 15.06.2000. godine na štetu oštećenog OO, u predmetu Ki. broj 192/00 i da je MUP Srbije dana 24.04.2003. godine Višem tužilaštvu u Podgorici podneo krivičnu prijavu za to krivično delo, između ostalih i protiv EE, na osnovu koje je a po zahtevu ovlašćenog tužioca, Viši sud u Podgorici postupao sprovođenjem pojedinih istražnih radnji i protiv EE, iz kojih razloga je i postupak za krivično delo izvršeno na štetu oštećenog OO1 trebalo primenom odredaba člana 33. stav 1. ZKP-a, spojiti na predmet Višeg suda u Podgorici, jer je taj sud prvi započeo postupak.

Ovakvi žalbeni navodi su neosnovani, sa razloga koje je prvostepeni sud već naveo u rešenju KvP. broj 6/04 od 20. i 22.01.2004. godine, rešavajući povodom prigovora protiv optužnice, u kojim prigovorima je na istovetan način osporavana stvarna i mesna nadležnost i razloga navedenih na strani 13 stav 2 prvostepene presude, a koje razloge u svemu prihvata i Vrhovni sud. Naime, članom 22. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala predviđeno je da su za krivična dela organizovanog kriminala opisana u članu 2. istog Zakona u kojima je optužnica stupila na pravnu snagu do dana stupanja na snagu tog zakona, stvarno i mesno nadležni sudovi koji su bili stvarno i mesno nadležni pre stupanja na snagu tog zakona. Kako je navedeni zakon stupio na snagu 12.04.2002. godine a optužnica je stala na pravnu snagu donošenjem rešenja o odbijanju prigovora protiv optužnice od 20. i 22.01.2004. godine, dakle, nakon donošenja tog zakona, to je nesumnjivo da je prema odredbama člana 22, člana 12. stav 1. i člana 13. stav 1. navedenog Zakona, za postupanje u ovom predmetu stvarno nadležan Okružni sud u Beogradu i to njegovo Posebno odelenje za postupanje u predmetima organizovanog kriminala. Što se tiče zabrane retroaktivne primene zakona, odredbama člana 53. stav 2. Ustavne povelje DZ Srbija i Crna Gora, predviđen je izuzetak od tog opštег principa, kada je dozvoljeno da pojedine odredbe zakona, ako to zahteva javni interes utvrđen u postupku donošenja zakona, mogu imati povratno dejstvo. To dozvoljavaju i međunarodni propisi - član 15. stav 2. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, i član 7. stav 2. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Postojanje ili nepostojanje uslova iz člana 3. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala i člana 504a ZKP-a, je činjenično i pravno pitanje koje se utvrđuje u krivičnom postupku, dok se stvarna nadležnost suda određuje zavisno od činjeničnog opisa optužnice, a prema podignutoj optužnici Specijalnog tužioca za organizovani kriminal optuženima su stavljena na teret krivična dela sa elementom organizovanog kriminala čime je i uspostavljena stvarna i mesna nadležnost suda. Međutim, nezavisno od toga, Vrhovni sud je prihvatio razloge prvostepenog suda da se u konkretnom slučaju radi o krivičnim delima koja ispunjavaju uslove iz člana 3. pomenutog Zakona i člana 504a ZKP-a, dok su suprotni žalbeni navodi ocenjeni neosnovanim.

O prigovoru mesne nenađežnosti koji se prema odredbama člana 37. stav 3. ZKP-a, može podneti do stupanja optužnice na pravnu snagu, nakon čega se sud više ne može oglasiti mesno nenađežnim, niti stranke mogu isticati taj prigovor, u prvostepenom postupku je odlučeno povodom prigovora na optužnicu i Vrhovni sud prihvata razloge prvostepenog suda navedene u rešenju KvP. 6/04 od 20. i 22.01.2004. godine i po ovom pitanju. Izneti žalbeni navodi po ovom osnovu žalbenog pobijanja su neosnovani jer se prema podacima predmeta Ki. 192/00 Višeg suda u Podgorici, pred tim sudom nikada nije vodio krivični postupak protiv optuženih AA i dr, za krivično delo izvršeno na štetu oštećenog OO dana 15.06.2000. godine u Budvi, već protiv potpuno drugih lica i to protiv JJ1, JJ2, JJ3, JJ4 i JJ5, pa je taj postupak nakon odustanka Višeg tužioca u Podgorici od krivičnog gonjenja dana 14.08.2002. godine obustavljen, te nastavljen po zahtevu oštećenog OO kao tužioca protiv istih lica od 12.09.2002. godine. Po krivičnoj prijavi na koju se branioci optuženog EE pozivaju, prema podacima iz navedenog predmeta, Više tužilaštvo u Podgorici nikada nije podnelo zahtev za sprovođenje istrage ili preduzimanje nekih istražnih radnji kao ni oštećeni kao tužilac, što znači da se pred Višim sudom u Podgorici nikada nije vodio krivični postupak protiv lica navedenih u žalbi i za navedeno krivično delo.

Naredba istražnog sudije Višeg suda u Podgorici Ki. broj 192/00 od 18.09.2002. godine, za identifikaciju otisaka prstiju izdata je krim. tehničici MUP-a Crne Gore, tokom sprovođenja istrage po zahtevu oštećenog OO kao tužioca, protiv drugih lica, a ne optuženog EE i dr, zbog čega se na osnovu navedene Naredbe i činjenice da se načelnik Centra za krim. tehniku dostavljajući sudu nalaz identifikacije otisaka prstiju od 07.05.2003. godine, poziva na navedenu Naredbu, ne može izvoditi zaključak o mesnoj nadležnosti Višeg suda u Podgorici, kako se to čini u žalbi branilaca optuženog EE. Ovo pogotovo kod činjenice da je po zahtevu Specijalnog tužioca već bio u toku predkrivični postupak protiv EE i drugih pred MUP-om Srbije UBPOK-om Beograd za navedeno krivično delo. Sa navedenih razloga Vrhovni sud je žalbe navedenih branilaca po osnovu ove procesne povrede ocenio neosnovanim.

Žalbama optuženih (osim opt GG) i njihovih branilaca pobija se zakonitost iskaza osumnjičenih ŽŽ, EE, GG, DD i ĐĐ, datih pred organima unutrašnjih poslova u smislu člana 226. stav 9. ZKP-a, u predkrivičnom postupku (pri čemu se u žalbi branilaca optuženog DD govori da se radi o iskazima datim Specijalnom tužiocu), a u žalbama branilaca optuženih AA, ŽŽ i EE i iskaza optuženih ŽŽ i EE datih u prethodnom postupku pred istražnim sudijom, (što se u odnosu na optuženog EE pobija i žalbom optuženog VV i njegovog branioca) jer su, zavisno od optuženog, pribavljeni kršenjem odredbi člana 89. stav 2, 8. i 9. ZKP-a, člana 226. stav 8. i 10. ZKP-a, čl. 229. stav 1. i 6. ZKP-a, člana 13. stav 3. ZKP-a i člana 504j ZKP-a, tako što su iskazi osumnjičenih ĐĐ i ŽŽ iz predkrivičnog postupka (optuženog ŽŽ i u prethodnom postupku), pribavljeni upotrebom fizičke i psihičke torture i pretnje, iskazi DD upotrebom svih nedozvoljenih sredstava zabranjenih odredbom člana 89. stav 8. ZKP-a i bez prisustva branioca, iskaz osumnjičenog GG - obmanom i obećanjima dok optuženi EE u vreme davanja iskaza u predkrivičnom postupku i odbrane u istražnom postupku nije bio psihički zdrav i sposoban da se brani. Po navodima žalbi, prihvatanjem navedenih iskaza i zasnivanjem presude na njima, prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 10. ZKP-a, jer se radi o dokazima na kojima se u smislu člana 89. stav 10. i 18. stav 2. ZKP-a, sudske odluke ne mogu zasnivati. Pored toga, u žalbama branilaca optuženih DD, VV, BB i GG ističe se da su sve navedene izjave date u vreme važenja Naredbe o posebnim merama koje se primenjuju za vreme vanrednog stanja ("Sl. gl. RS", 22/03 od 12.03.2003. godine), koja je odlukom Ustavnog suda Srbije Iu. broj 93/03 od 08.07.2004. godine ("Sl. gl. RS", 83/04 od 23. jula 2004. godine), proglašena neustavnom i nezakonitom u tački 2 stav 1 i 3 i tačkama 4, 6 i 9, kada su optuženi EE, BB, ŽŽ i ĐĐ, bili u stanju protivpravnog lišenja slobode po navedenoj Naredbi i nisu saslušani u roku od osam časova pred organima unutrašnjih poslova niti su izvedeni pred istražnog sudiju u roku od 48 časova od trenutka lišavanja slobode, a svima koji su davali iskaz u pretkrivičnom postupku bilo je uskraćeno pravo na izabranog branioca, osim optuženom ĐĐ, iz čega se u žalbama zaključuje da se izjave proistekle iz takvog protivustavnog i nezakonitog stanja u kome su se osumnjičeni nalazili, ne mogu smatrati zakonitim.

Ovakvi žalbeni navodi ocenjeni su neosnovanim.

Po osnovu navedene Naredbe koja se primenjivala za vreme vanrednog stanja, slobode su bili lišeni optuženi ŽŽ, EE, BB i ĐĐ, pa se eventualno pitanje "protivpravnog zadržavanja" od strane OUP-a može odnositi samo na njih, a ne i na optužene DD i GG, koji su se u pritvoru nalazili na osnovu sudske rešenje u drugim krivičnim postupcima. Iz podataka u spisima predmeta proizilazi da optuženi BB nije saslušan u svojstvu osumnjičenog, optuženi EE je u tom svojstvu saslušan 03.04.2003. godine a lišen je slobode devet dana nakon toga, 12.04.2003. godine, dakle u trenutku saslušanja u svojstvu osumnjičenog nije bio "protivpravno lišen slobode", zbog čega je neustavnost i nezakonitost pomenute naredbe bez uticaja na njegov iskaz dat u svojstvu osumnjičenog. Optuženi ŽŽ lišen je slobode 24.03.2003. godine a iskaz u svojstvu osumnjičenog u pretkrivičnom postupku dao je u prisustvu branioca po službenoj dužnosti 01.04.2003. a u svojstvu okrivljenog pred istražnim sudijom u prisustvu izabranog branioca 08.05.2003. godine, optuženi ĐĐ lišen je slobode 28.03.2003. godine, te je u svojstvu osumnjičenog u prisustvu izabranog branioca saslušan 04.04.2003. godine a u svojstvu okrivljenog pred istražnim sudijom uz prisustvo izabranog branioca 13.05. i 21.07.2003. godine, dok je optuženi EE nakon lišavanja slobode 12.04.2003. godine, sproveden istražnom sudiji i saslušan 09.05.2003. godine. Dakle, u svojstvu osumnjičenih optuženi ŽŽ i ĐĐ sasluženi su pred organima unutrašnjih poslova (član 226. stav 8. ZKP-a), nakon

osumnjičenim optuženim ZZ i ĐĐ saslušani su prema organizima unutrasnjim poslovima (član 220. stav 9. ZK-a), nakon proteka roka od osam časova od lišavanja slobode, a pred istražnog sudiju su izvedeni nakon proteka roka od 48 časova, dok je optuženi EE u svojstvu osumnjičenog saslušan sa slobode a pred istražnim sudijom nakon proteka roka od 48 časova od lišavanja slobode, sve na osnovu citirane naredbe koja se primenjivala za vreme vanrednog stanja.

Tačno je da je Ustavni sud Srbije svojom odlukom Iu. broj 93/03 od 08.07.2004. godine, koja je objavljena u Službenom glasniku Republike Srbije, br. 83/04 od 23.07.2004. godine, utvrdio da tačka 2 stav 1 i 3 Naredbe o posebnim merama koje se primenjuju za vreme vanrednog stanja, a koje se odnose na pravo MUP-a da prinudno doveđe i zadrži u službenim prostorijama do 30 dana lice koje ugrožava bezbednost drugih građana ili bezbednost Republike i da takvo lice nema pravo na branioca u smislu ZKP-a, u vreme važenja nisu bile u skladu sa Ustavom i zakonom. Zbog toga, a prema odredbama člana 57. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, svi optuženi koji su zadržani od strane MUP-a duže od 48 časova, a na osnovu navedene Naredbe, imaju pravo da od nadležnog organa traže izmenu pojedinačnog akta, a u konkretnom slučaju to je "rešenje o zadržavanju" koje je doneto na osnovu neustavnog i nezakonitog opštег akta - pomenute naredbe. Ako se izmenom pojedinačnog akta ne mogu otkloniti posledice nastale usled primene opštег akta, za koji je utvrđeno da je neustavan, Ustavni sud može odrediti da se posledice otklone povraćajem u predašnje stanje, naknadom štete i na drugi način (član 58 istog Zakona). Pošto su u konkretnom slučaju pojedinačni akti - rešenja MUP-a Srbije o zadržavanju u trajanju od 30 dana doneta i izvršena na osnovu opštег akta, za koji je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nije u skladu sa Ustavom i zakonom a ta rešenja su postala pravnosnažna pre stupanja na snagu odluke Ustavnog suda, to se na ista ne može primeniti odredba člana 56. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka (o neprimenjivosti zakona, propisa i opštih akata za koje je utvrđeno da nisu u saglasnosti sa Ustavom i zakonom), jer ta odredba reguliše samo odnose koji su nastali pre dana objavljanja odluke Ustavnog suda, ako do tog dana nisu pravnosnažno rešeni. U konkretnim slučajevima pojedinačni akti - rešenja o zadržavanju, postala su pravnosnažna i izvršena su pre objavljanja odluke Ustavnog suda, zbog čega je i izostala mogućnost izmene tih rešenja (član 57. istog Zakona) i obustave njihovog izvršenja (član 56. stav 3), već navedeni optuženi kao satisfakciju za nezakonito zadržavanje duže od 48 časova imaju pravo na naknadu štete, čime se prema odredbama člana 58. navedenog Zakona otklanjavaju posledice nezakonitosti.

Iz činjenice da su optuženi ŽŽ i ĐĐ koji su dali iskaze u svojstvu osumnjičenih u smislu člana 226. stav 9. ZKP-a, od strane organa unutrašnjih poslova zadržani na osnovu nezakonitog opštег akta duže od 48 časova, ne može se izvoditi zaključak i da su njihovi iskazi iz predkrivičnog postupka nezakoniti (optuženi EE nije bio zadržan u vreme davanja iskaz u predkrivičnom postupku), niti se to može u odnosu na EE iskaz u istražnom postupku, samo zbog toga što je od lišavanja slobode do saslušanja pred istražnim sudijom proteklo više od 48 časova. Ovo stoga što se odluka o neustavnosti i nezakonitosti Naredbe odnosi samo na trajanje zadržavanja i uskraćivanje prava na branioca, dok se validnost datih iskaza utvrđuje na osnovu ZKP-a. Kako to i pojedini branioci (branilac optuženog ĐĐ, advokat AI) u žalbama tvrde, u krivičnom pravu nije dozvoljena analogija po kojoj bi se zbog činjenice da su optuženi nezakonito zadržani od strane OUP-a duže od 48 časova, moralo smatrati da su sve izvedene radnje nezakonite. Dakle, iako organi unutrašnjih poslova u predkrivičnom postupku nisu poštivali rokove iz člana 229. stav 1. i 6. ZKP-a, po nalaženju Vrhovnog suda taj propust nije od uticaja na validnost iskaza osumnjičenih ŽŽ i ĐĐ, datih u smislu člana 226. stav 9. ZKP-a, i iskaza okrivljenih ŽŽ i EE u istražnom postupku.

Žalbeni navodi da iskazi osumnjičenih zbog toga što nisu dati u prisustvu izabranih branilaca, već branilaca po službenoj dužnosti, predstavljaju nedozvoljeni dokaz, ocenjeni su kao neosnovani. Ovo stoga što time nije povređeno pravo na odbranu osumnjičenih jer su isti imali stručnu odbranu, a branioci su im postavljeni iz redova advokata koji su položili advokatsku zakletvu. Osim toga, radilo se o vanrednom stanju kada je Ustavom i zakonom predviđeno ograničenje određenih sloboda i prava građana, a odlukom Ustavnog suda Srbije utvrđena je neustavnom samo odredba Naredbe o posebnim merama koje se primenjuju za vreme vanrednog stanja kojom se ukida pravo na branioca, no ne i kada se to pravo ograničava kao u konkretnom slučaju, postavljanjem branioca po službenoj dužnosti umesto izabranog branioca. Ograničenje ovih prava za vreme trajanja vanrednog stanja u skladu je sa odredbama člana 11. i 12. stav 2. Ustava Republike Srbije, članom 6. Povelje o ljudskim i manjinskim pravima i građanskim slobodama i članom 6. stav 2. Zakona o merama za slučaj vanrednog stanja, kojima je predviđeno da su po zvaničnom proglašenju ratnog ili vanrednog stanja, dozvoljene mere odstupanja od ljudskih i manjinskih prava u obimu u kome je to nužno u datoj situaciji, a u skladu sa Ustavom i zakonom. Primena ovih ograničenja, suprotno izjavljenim žalbama nije u suprotnosti niti sa međunarodnim aktima ratifikovanim od strane Državne zajednice Srbije i Crne Gore i to posebno odredbama člana 4. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i člana 15. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Naime, oba ova međunarodna dokumenta dopuštaju odstupanje od u njima predviđenih obaveza u slučaju rata ili druge javne opasnosti koja ugrozi opstanak nacije, osim odstupanja od obaveza koje se odnose na pravo na život, zabranu mučenja, zabranu ropstva i kažnjavanje samo po osnovu zakona. Stoga iskazi osumnjičenih dati u prisustvu branilaca po službenoj dužnosti nisu pribavljeni na nezakoniti način i suprotno međunarodnom pravu kako se to posebno tvrdi u žalbi branioca optuženog AA, jer je u konkretnom slučaju, prema članu 15. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda dozvoljeno u slučaju vanrednog stanja odstupanje od primene odredbe člana 6. tačka 3c, po kojoj svako ima pravo da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, da ovu pomoć dobije besplatno kada interesi pravde to zahtevaju.

Dakle, zakonitost iskaza osumnjičenog ĐĐ po osnovu predočavanja njegovih prava, prisustva branioca i prava na poverljivi razgovor se ne može dovesti u pitanje. Sporne su navodne pretnje za koje na glavnom pretresu optuženi tvrdi da su postojale. Po nalaženju Vrhovnog suda pravilno je prвostepeni sud našao da je njegov iskaz iz predkrivičnog postupka po načinu pribavljanja zakonit, te da su navodi njegove odbrane na glavnom pretresu o pretnjama, dati u cilju izbegavanja krivične odgovornosti. Naime, iz podataka u spisu proizilazi da ie nakon

davanja iskaza u pretkrivičnom postupku optuženi ĐĐ izveden pred istražnog sudiju 13.05.2003. godine, kada u prisustvu izabranog branioca nije izneo tvrdnje vezane za torturu što bi bilo logično ako je ona postojala i ugrožavala mu zdravlje, već to čini tek 21.07.2003. godine, dakle tri i po meseca nakon navodne torture.

Činjenica da u zapisniku o saslušanju osumnjičenih EE, ŽŽ i GG nije konstatovano upozorenje iz člana 13. stav 3. ZKP-a, ne dovodi u pitanje zakonitost njihovog iskaza, jer u zapisniku postoji konstatacija da su poučeni o svim pravima koja im pripadaju u krivičnom postupku, pre svega o pravu na branioca, da nisu dužni da iznesu odbranu i odgovaraju na postavljena pitanja, saopšteno im je šta im se stavlja na teret i osnove sumnje koji stoje protiv njih, pa su pozvani da u prisustvu branilaca ukoliko žele, iznesu odbranu.

Dakle, u svemu je postupljeno u smislu člana 89. stav 2. ZKP-a, osim što u zapisniku nije konstatovano upozorenje iz člana 13. stav 3. ZKP-a, već je navedeno da su poučeni o svim svojim pravima. Prema odredbama člana 89. stav 2. ZKP-a, organ koji vrši saslušanje dužan je da osumnjičenom ili okrivljenom saopšti prava iz člana 13. stav 3. ZKP-a, ali ne i da u zapisnik unese sadržaj tog člana i njegovu brojčanu oznaku. Isto tako, dužnost organa je i da osumnjičenom omogući poverljivi razgovor sa braniocem ali ne i da konstatiše da je taj razgovor obavljen. To proizilazi iz odredbe člana 89. stav 10. ZKP-a, prema kojoj se na iskazu osumnjičenog ili okrivljenog ne može zasnivati sudska odluka samo ukoliko osumnjičeni ili okrivljeni nije poučen o svojim pravima iz člana 89. stav 2. ZKP-a, pri čemu se ne traži da sva prava o kojima je poučen, u celokupnom zakonskom tekstu moraju biti uneta u zapisnik, već je dovoljno da se iz zapisnika jasno vidi da je osumnjičeni ili okrivljeni faktički upoznat sa tim pravima, dok se obaveza unošenja u zapisnik celokupnog teksta odnosi na izjavu osumnjičenog ili okrivljenog iz stava 9. člana 89. ZKP-a, o prisustvu branioca.

Kako upozorenje iz člana 13. stav 3. ZKP-a ulazi u korpus prava koja osumnjičenom ili okrivljenom pripadaju u krivičnom postupku, a prema osporavanim zapisnicima navedeni osumnjičeni su poučeni o svim svojim pravima u krivičnom postupku, tada izostanak zakonskog teksta odredbe člana 13. stav 3. ZKP-a u zapisnicima, ne čini iskaze iz navedenih zapisnika nezakonitim, zbog čega je Vrhovni sud i prihvatio kao pravilan zaključak prvostepenog suda da se radi o zakonitim iskazima iz člana 226. stav 9. ZKP-a, koji se mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Da su optuženi ŽŽ i EE i o tom svom pravu (član 13. stav 3. ZKP-a), faktički poučeni proizilazi, a kako to pravilno nalazi prvostepeni sud i iz njihove odbrane u istražnom postupku gde su i nakon što je upozorenje iz člana 13. stav 3. ZKP-a, zapisnički konstatovano, dali identične odbrane u prisustvu izabranih branilaca, nakon obavljenih poverljivih razgovora sa njima.

S tim u vezi, neosnovani su navodi žalbe branioca optuženog ŽŽ, da je od iskaza optuženog ŽŽ u predkrivičnom postupku koji je iznuđen proteklo kratko vreme do davanja odbrane u istražnom postupku, u kom periodu optuženi nije imao informacije o svojoj porodici, zbog čega je naučenu izjavu iz predkrivičnog postupka ponovio pred istražnim sudijom. Naime, iz spisa predmeta proizilazi da je optuženi ŽŽ u predkrivičnom postupku saslušan 01.04.2003. godine, nakon čega se nalazio u pritvoru Okružnog zatvora u Beogradu do 08.05.2003. godine, kada je saslušan pred istražnim sudijom. Dakle između ta dva njegova iskaza proteklo je više od mesec dana, u kom periodu je optuženi izabrao branioca (punomoće za branioca advokata AN, dana 25.04.2003. godine potpisala je SS) i u poverljivom razgovoru sa njim mogao je da dobije informacije o svojoj porodici i da branioca upozna sa "pritiscima" koji su na njega vršeni. Međutim, upravo suprotno optuženi je u svemu ponovio svoju odbranu iz predkrivičnog postupka ne iznoseći bilo kakve primedbe na ponašanje organa unutrašnjih poslova ni svom braniocu ni istražnom sudiji. Stoga je Vrhovni sud prihvatio zaključak prvostepenog suda da iskazi optuženog ŽŽ u predkrivičnom i istražnom postupku nisu pribavljeni upotrebom nedozvoljenih sredstava, a da su navodi njegove odbrane sa glavnog pretresa o okolnostima davanja navedenih iskaza konstruisani u cilju izbegavanja krivične odgovornosti.

Što se tiče optuženog EE, nalazom i mišljenjem komisije veštaka utvrđeno je da je u vreme davanja (spornih) iskaza bio duševno zdrav, da je mogao shvatiti šta mu se stavlja na teret i iznositi svoju odbranu. Imajući navedeno u vidu kao i činjenicu da je optuženi EE iskaz u pretkrivičnom postupku dao sa slobode, da je u istražnom postupku odbranu dao u prisustvu istog branioca koji mu je bio postavljen po službenoj dužnosti u pretkrivičnom postupku, iako je upozoren tri dana pre saslušanja da može izabrati drugog branioca (zapisnik od 06.05.2003. godine), što je odbio i izričito naveo te potpisom overio da ne želi menjati branioca, te da bi se kako to tvrdi komisija veštaka njegova psihička bolest svakako i od laika primetila da je postojala u vreme davanja navedenih izjava, Vrhovni sud je ocenio neosnovanim navode žalbi da su iskazi ovog optuženog kompromitovani njegovim psihičkim oboljenjem, zbog čega se ne mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Pravilno je postupio prvostepeni sud kada nije prihvatio navode odbrane optuženog GG o okolnostima pod kojima je dao iskaz u predkrivičnom postupku kao i tvrdnje branilaca optuženog GG i AA, te optuženog DD, VV, BB i njihovih branilaca, da je navedeni iskaz rezultat nagodbe između optuženog GG i specijalnog tužioca, zbog čega ne može da se koristi kao dokaz u krivičnom postupku. I po nalaženju Vrhovnog suda iskaz osumnjičenog GG u svemu je u skladu sa odredbama člana 226. stav 9. ZKP-a, jer je osumnjičeni saslušan od strane ovlašćenih službenih lica UBPOK-SUP-a Beograd u prisustvu branioca po službenoj dužnosti, tužioca i istražnog sudske, budući da se već nalazio u pritvoru po drugom krivičnom predmetu, a sva prisutna lica kao i sam osumnjičeni su potpisali zapisnik, zbog čega se ne mogu prihvati kao tačne, tvrdnje optuženog GG da "sporni" zapisnik nije potpisao toga dana kada je saslušan već tek kasnije u zatvoru ne čitajući ga, što svakako, a kako to pravilno nalazi prvostepeni sud ne bi dozvolila prisutna lica, posebno istražni sudija i branilac, čija dužnost i jeste da štite prava osumnjičenog, okrivljenog i optuženog u krivičnom postupku. Pored toga, nelogično je objašnjenje optuženog GG o razlozima zbog kojih je prihvatio nagodbu sa Specijalnim tužiocem da "lažno tereti sebe i druge optužene". Naime, on tvrdi da mu je od strane specijalnog tužioca obećan status svedoka saradnika i "mala kazna" za predmet poznat pod nazivom "Ibarska magistrala", te "dogovor" oko izdržavanja te kazne, što mu je bilo smešno, jer mu je već ranije u istom predmetu obećano samo šest meseci zatvora, pa je prevaren. Kod takvih

navoda optuzenog opravdano se postavlja pitanje zasto je onda, svestan da je vec jednom na slican nacin prevaren pristao na ponovnu nagodbu bez ikakvih kako sam tvrdi, ozbiljnih i cvrstih garancija da ce "dogovor" biti ispoštovan. Ova nelogičnost dobija još veći značaj tvrdnjom optuženog GG da je on lično inicirao razgovor sa upravnikom CZ-a, SS1 i od njega tražio da mu omogući kontakt sa Specijalnim tužiocem, da bi sa njim "ako je moguće ostvario dogovor sa istim garancijama i pod istim uslovima kao i prethodni put", a sam tvrdi da je prethodni put prevaren. Stoga je Vrhovni sud u svemu prihvatio ocenu prvostepenog suda da je odbrana optuženog GG na glavnom pretresu o okolnostima davanja iskaza u predkrivičnom postupku, data u cilju izbegavanja krivične odgovornosti. Ovo tim više kada se ima u vidu da je nakon davanja iskaza u pretkrivičnom postupku optuženi GG tri puta izvođen pred istražnog sudiju kako bi dao odbranu (25.06, 17.07. i 21.07.2003. godine) i ni u jednom od navedena tri slučaja optuženi nije izneo primedbe na postupanje OUP-a i Specijalnog tužioca.

U žalbama optuženog DD i njegovih branilaca se tvrdi da je DD u predkrivičnom postupku ponuđen status svedoka saradnika iako nije ispunjavao za to zakonom predviđene uslove, jer protiv njega nije podneta krivična prijava za krivično delo u vezi pripadnosti kriminalnoj grupi, što je Specijalni tužilac znao ili morao znati, iz čega se u žalbi zaključuje da je prema njemu postupano prevarno i da je obmanut lažnim obećanjem u cilju davanja iskaza koji njega i druge učesnike u postupku terete, pa se takav iskaz ne može koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Suprotno ovim žalbenim navodima, iz krivične prijave Ku. 22/03 od 30.05.2003. godine, proizilazi da postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni DD zajedno sa SS2 i AA kao saizvršilac i pripadnik organizovane kriminalne grupe u smislu člana 2. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala ("Sl. gl. RS", br. 39/03), izvršio krivično delo zločinačko udruživanje iz člana 227. stav 1. KZ RS i ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS u vezi člana 19. OKZ-a, sve u vezi člana 22. OKZ-a, na štetu oštećenog OO, a iz izveštaja Ku. 5618/03 od 17.04.2003. godine, koji predstavlja dopunu izveštaja D-3001/00 od 25.08.2000. godine, da postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni DD izvršio krivično delo podstrekavanja na izvršenje krivičnog dela ubistva oštećenog OO1 na svirep način iz člana 47. stav 2. tačka 1. KZ RS u vezi člana 23. KZ SRJ, a koje delo su izvršili osumnjičeni AA kao organizator zločinačke grupe i osumnjičeni BB, ŽŽ, EE, VV i ZZ, kao članovi kriminalne grupe, dakle za saučesništvo u izvršenju krivičnog dela sa organizovanom kriminalnom grupom. Za ova krivična dela vođen je jedinstveni predkrivični postupak i obzirom na ovu činjenicu Specijalni tužilac je imao zakonske osnove predviđene u članu 504d, da osumnjičenom DD ponudi da ga u daljem toku postupka predloži za dobijanje navedenog statusa, zavisno od značaja njegovog iskaza za otkrivanje, dokazivanje ili sprečavanje drugih krivičnih dela kriminalne organizacije. Procenu da li neki pripadnik kriminalne organizacije (grupe) ili njen saučesnik (budući da i saučesnici kriminalne organizacije odgovaraju kao i njeni pripadnici) ima potrebna saznanja predviđena u članu 504d ZKP-a i da li je značaj tih saznanja pretežniji od štetnih posledica krivičnog dela koje je sam učinio, a što su uslovi za sticanje statusa svedoka saradnika, tužilac vrši na osnovu odbrane osumnjičenog i tek nakon toga ukoliko proceni da su ispunjeni svi uslovi iz člana 504d, može nakon saslušanja obavljenog prema odredbama člana 504đ, podneti sudu takav predlog.

Stoga je i logično i zakonito postupanje Specijalnog tužioca u konkretnoj situaciji, kada je obzirom na funkciju koju je osumnjičeni DD u vreme kritičnog događaja obavljao i kontakte koje je po prirodi funkcije morao imati (kao ____ resora Državne bezbednosti imao je kontakte i sa pripadnicima JSO i sa optuženim SS2 kao ____), u očekivanju da ima saznanja o organizaciji izvršenja predmetnih krivičnih dela, ponudio osumnjičenom DD navedeni status u daljem toku postupka, ukoliko se za to ispune svi zakonski uslovi. Stoga je neosnovano zaključivanje izneto u žalbama da je ovakvim obećanjem osumnjičeni DD obmanut u cilju dobijanja iskaza ili priznanja koje se protiv njega može koristiti kao dokaz. I sam optuženi DD u svojoj odbrani na glavnom pretresu navodi da iskaze nije dao zbog obmane i obećanja, već je nakon upoznavanja sa odredbama ZKP-a koje se odnose na svedoka saradnika i odredbama člana 89. stav 8. ZKP-a, koje mu je tužilac dao na uvid, iskoristio njegovo obećanje kako bi "kupio vreme" i dao neistinitu odbranu (na koju ima pravo), očekujući da se takva njegova odbrana neće moći koristiti kao dokaz, zbog datog obećanja za koje je insistirao da se konstatiše u zapisniku. Iz navedenog jasno proizilazi da niti je tužilac obećanje dao nezakonito i u prevarne svrhe, niti je osumnjičeni DD iskaz dao obmanut ovakvim obećanjem, a što bi bili uslovi neophodni za primenu člana 89. stav 10. ZKP-a.

Čak i u slučaju da je Specijalni tužilac predložio суду da se osumnjičeni DD sasluša kao svedok saradnik, a sud taj predlog odbije, njegov iskaz dat u svojstvu osumnjičenog u smislu člana 226. stav 9. ZKP-a, može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Takav njegov iskaz (iz člana 226. stav 9. ZKP-a), u smislu člana 504e stav 4. ZKP-a, predstavlja dokaz u krivičnom postupku i u slučaju da mu je status svedoka saradnika odlukom suda dodeljen, ukoliko ne postupi u skladu s obavezama iz člana 504đ stav 1. i 2. ZKP-a, tj. ukoliko i pored potpisane izjave da će dati iskaz o svemu što mu je poznato i da ništa neće prečutati, tako ne postupi, kada navedeni status gubi i tužilac u smislu člana 504i stav 1. ZKP nastavlja krivično gonjenje.

Što se tiče pretnje kao daljeg osnova iz člana 89. stav 8. ZKP-a, za izdvajanje navedenih zapisnika i davanja iskaza bez prisustva branjoca, a koje tvrdnje optuženi iznosi u svojoj odbrani na glavnom pretresu i koje se ističu u žalbama optuženog i njegovih branilaca, radi se o navodima odbrane koji se ocenjuju u sudskom postupku. Prvostepeni sud nije prihvatio ove navode odbrane i za to dao razloge koje prihvata i ovaj sud. Tvrđnje optuženog DD da je navedene iskaze dao zbog pretnji specijalnog tužioca, da protiv njega ima dokaze zbog kojih će biti osuđen na 20 godina zatvora i slično, u koju svrhu mu je dao da pročita izjave osumnjičenih GG i ĐĐ, neosnovane su, jer iz zapisnika o saslušanju osumnjičenog GG proizilazi da je on tu izjavu dao i potpisao u prisustvu istražnog sudije, branjoca i tužioca 23.04.2003. godine, dakle nakon što je osumnjičeni DD dao svoju izjavu (11.04.2003. godine). Osim toga, sam optuženi DD demantuje postojanje pretnji kada tvrdi da nije pristao da se sačini novi zapisnik o nečovom saslušanju bez konstatacije o obećanju statusa svedoka saradnika u daljem toku postupka

što ukazuje da je sam određivao uslove davanja svog iskaza.

Nadalje, prvostepeni sud nije prihvatio navode odbrane optuženog DD da je iskaze dao bez prisustva branioca, jer je to suprotno sadržaju navedenih zapisnika za koje optuženi ne osporava da ih je potpisao, što prihvata i ovaj sud. Suprotne tvrdnje iznete u žalbama, da je branilac po službenoj dužnosti advokat AN zloupotrebila položaj branioca po službenoj dužnosti i navedene zapisnike potpisala i overila svojim pečatom iako davanju iskaza nije prisustvovala, mogu se dokazivati samo pravnosnažnom sudsakom odlukom, a ne i navodnim priznanjem "krivice" od strane navedenog branioca datim pred disciplinskim sudom advokatske komore u postupku u kome nije obavezna primena ZKP-a.

Vezano za žalbama osporavane iskaze osumnjičenog DD iz predkrivičnog postupka i mogućnost njihovog korišćenja kao dokaza u krivičnom postupku od značaja je i odredba člana 504j prema kojoj iskazi i obaveštenja koje je prikupio državni tužilac u predkrivičnom postupku mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku, ali se odluka ne može zasnivati samo na njima. Kako se pobijana presuda ne zasniva samo na iskazima osumnjičenog DD iz predkrivičnog postupka već se u pretežnom delu zasniva na odbranama optuženog ŽŽ i EE iz predkrivičnog i istražnog postupka, optuženog GG iz predkrivičnog postupka, iskazu svedoka saradnika ZZ, te iskazima drugih svedoka, nalazima veštaka i pismenim dokazima, to se navedeni iskazi osumnjičenog DD i po ovom zakonskom osnovu mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Teza izneta u žalbi optuženog DD i njegovih branilaca da bez spornih iskaza osumnjičenog DD iz predkrivičnog postupka sud ne bi imao ni jedan dokaz protiv SS2 je neosnovana, jer uloga SS2 kao nalogodavca za izvršenje predmetnih krivičnih dela osim iz iskaza osumnjičenog DD proizilazi i iz odbrane osumnjičenog GG koji tvrdi da mu je optuženi AA rekao da ih SS2 časti helihopterom, iskaza svedoka saradnika ZZ da mu je optuženi AA rekao da požure sa izvršenjem krivičnog dela na štetu oštećenog OO1, jer ga pritiskaju ovi sa vrha, na osnovu čega je zaključio da to mogu biti samo SS2 i DD, iskaza osumnjičenog ĐĐ da mu je AA rekao da je od "šefa" dobio nalog da likvidira oštećenog OO1, a šefovi su mu, kako to sam optuženi DD tvrdi bili SS2 i on, kada navodi da je AA imao direktni kontakt sa SS2, jer je jedinica za specijalne operacije tada obezbeđivala SS2, zbog čega je mogao da dobije zadatak direktno od SS2, odbrane osumnjičenih i okriviljenih ŽŽ i EE da iza izvršenja ovih zadataka stoji Državna bezbednost i najviši državni vrh, iskaza svedoka SS3 da mu je general SS4 zaista tražio logistiku za izvršenje "zadatka" od strane pripadnika Državne bezbednosti Republike Srbije na teritoriji Crne Gore, te iskaza svedoka SS5, SS6 i SS7, koji iskazi kada se dovedu u međusobnu vezu potvrđuju navode osumnjičenog DD da je nalogodavac izvršenja ovih krivičnih dela bio baš SS2, a kako je to pravilno našao prvostepeni sud.

Sa navedenih razloga Vrhovni sud je našao da su svi navedeni iskazi pribavljeni na zakonit način, te da se na istima može zasnivati sudska odluka, zbog čega su suprotni žalbeni navodi ocenjeni neosnovanim.

Izjavljenim žalbama optuženog BB i njegovog branioca, te branilaca optuženih AA i VV, osporava se zakonitost uviđaja obavljenog od strane istražnog sudije Okružnog suda u Sremskoj Mitrovici dana 27. i 28.03.2003. godine, izveštaj istog istražnog sudije od 29.12.2004. godine kao i video snimak koji je sastavni deo zapisnika o uviđaju, jer uviđaj nije obavljen u skladu sa odredbama ZKP-a, pokazivanje lica mesta kao istražna radnja ne postoji, video snimak nema tona i datuma te ne sadrži ceo tok uviđaja, na snimku se ne vidi NN lice pod fantomkom koji je navodno dovelo policiju na mesto uviđaja, a u zapisniku o uviđaju nije utvrđeno ko je NN lice pod fantomkom i kakav je njegov status, što sve po navodima žalbi, navedene dokaze čini nezakonitim, zbog čega se na njima ne može zasnivati sudska odluka.

Ovakvi žalbeni navodi ocenjeni su neosnovanim, jer je navedeni uviđaj obavljen u skladu sa odredbama člana 110. i 225. stav 1. ZKP-a, zbog čega su neosnovani i navodi žalbe branioca optuženog AA, da je taj zapisnik samo zbog toga što se u njemu navodi da sadrži i pokazivanje lica mesta od strane NN lica, nezakonit i da ga treba izdvojiti iz spisa predmeta. Prema odredbama člana 225. stav 1. ZKP-a, organi unutrašnjih poslova imaju pravo u slučaju postojanja osnovane sumnje da je izvršeno krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti da između ostalog otkrivaju i obezbede tragove krivičnog dela i predmete koji mogu da posluže kao dokaz, što su u konkretnom slučaju i učinili odlaskom sa ZZ, tada osumnjičenim na Frušku Goru radi otkrivanja mesta gde je ubijen i zakopan oštećeni OO1, pa su kako je to i utvrđeno iskazima svedoka SS8, SS9, SS10 i SS11, odmah po nailasku na prve tragove leša pokojnog oštećenog zastali sa svim radnjama otkrivanja tragova do dolaska istražnog sudije u čijem prisustvu i po čijim nalozima je obavljen uviđaj i iskopavanje posmrtnih ostataka oštećenog.

To, što je u zapisniku o uviđaju navedeno da je obavljeno i pokazivanje lica mesta izvršenja krivičnog dela i što je istražni sudija konstatovao da je NN lice pokazalo mesto gde je zakopano telo pokojnog oštećenog, ne čini ovu dokaznu radnju nezakonitom. Status svedoka saradnika ZZ u vreme pokazivanja lica mesta i uviđaja, je nebitan, pa samim time i prisustvo njegovog branioca, obzirom na činjenicu da njegova radnja u konkretnoj situaciji ne predstavlja davanje odbrane niti saslušanje u svojstvu svedoka, već se radi o davanju obaveštenja državnom tužiocu u predkrivičnom postupku o mestu izvršenja krivičnog dela. Isto tako, na zakonitost obavljenog uviđaja nije od uticaja činjenica što istražni sudija u zapisniku nije konstatovala identitet lica pod "fantomkom" koji je pokazalo mesto izvršenja krivičnog dela i prisustvovalo delu uviđaja, obzirom da to nije zadatak uviđaja već je zadatak, utvrđivanje da li se na navedenom mestu nalazi traženi leš, dakle, neposredno opažanje te činjenice, dok je činjenica ko je navedeno mesto otkrio i pokazao, utvrđena iz iskaza svedoka saradnika ZZ i svedoka SS10, SS9 i SS11. Za konkretan uviđaj čak nije ni bilo potrebno prisustvo ZZ na licu mesta, jer on je i na drugi način (crtežom, fotografijom, skicom ili slično), mogao uputiti organe unutrašnjih poslova, Specijalnog tužioca i istražnog sudiju na mesto izvršenja krivičnog dela, stim što su organi unutrašnjih poslova, tužilac i istražni organi na licu mesta mogli izaći i uviđaj obaviti i po prijavi bilo kog građanina, pa čak i po anonimnoj prijavi, a zbog toga se obavljeni uviđaji ne bi smatrali nezakonitim.

Uoga se uvidavljem uvidaj ne mi smiju do nezakonitosti.

Izveštaj istražnog sudije od 29.12.2004. godine, u kome istražni sudija navodi da je o identitetu NN lica usmeno obaveštena od strane Specijalnog tužioca nije protivrečan zapisniku o uviđaju niti drugim izvedenim dokazima, jer se u njemu u pogledu odlučnih činjenica ne navodi bilo šta suprotno od onoga što je navedeno u zapisniku o uviđaju, već se samo istražni sudija izjašnjava o tome kako je saznala identitet NN lica i zašto to nije konstatovala u zapisniku o uviđaju. Stoga su navodi žalbe branioca optuženog VV o postojanju protivrečnosti između zapisnika o uviđaju i pomenutog izveštaja te iskaza svedoka, ocenjeni neosnovanim. Naime, razlike na koje se ukazuje žalbom i to da li je i ko istražnom sudiji dodao papir sa imenom ZZ, da li izraz "stavljena kapa" znači da je ona već ranije stavljena ili je to učinjeno po nalogu istražnog sudije, ne odnose se na odlučne činjenice, budući da jedina odlučna činjenica koja se utvrđuje uvidajem jeste da li je tamo pronađen leš oštećenog ili ne. Isto tako i navedeni izveštaj istražnog sudije na koji se branilac poziva ne odnosi se na odlučne činjenice, jer činjenica ko je bio NN lice pod fantomkom, utvrđena je iz iskaza svedoka saradnika ZZ i ostalih svedoka koji su prisustvovali uvidaju.

Žalbom branioca optuženog VV osporava se i video snimak koji je sastavni deo zapisnika o uviđaju, tvrdnjom da su skraćivanjem trajanja snimka na 12 minuta, te snimanjem bez tona i datuma, organi unutrašnjih poslova pokušali prikriti podatke koji nisu odgovarali navodima optužnice, što je ocenjeno neosnovanim. Naime, iz iskaza svedoka SS8 utvrđeno je zašto je snimak skraćen samo na bitne detalje koji se odnose samo na traženje mesta gde je leš zakopan i njegovo iskopavanje, a nije snimano vreme čekanja na istražnog sudiju, traženje agregata i slično, te da tona nema, jer su psovali. Kako je u zapisniku o uviđaju konstatovano vreme i mesto obavljanja uviđaja i sve što je na uviđaju obavljeno i utvrđeno, a uviđaj se odnosi na neposredno opažanje činjenica, a ne dobijanje tonskih obaveštenja, kao i da tonsko snimanje uviđaja nije po zakonu obavezno, to nepostojanje datuma i tona na snimku ne umanjuju dokaznu vrednost istog. Međutim, i pored toga, na video snimku istražni sudija navodi, a o čemu postoji tonski zapis, gde se uviđajna ekipa nalazi, šta je svrha uviđaja i kada je isti započeo.

Nadalje se izjavljenim žalbama optuženog BB, njegovog branioca, te branilaca optuženog AA i GG, osporava zakonitost obavljenog uviđaja od strane istražnog sudije Višeg suda u Podgorici u stanu oštećenog OO od 16.06.2000. godine i od 17.06.2000. godine prilikom pronalaženja pištolja, prigušivača, majice, ogrlice i rukavica, kriminalističko - tehničkog pregleda lica mesta u stanu II od 16.06.2000. godine i stim u vezi izvršena veštačenja i identifikacija otisaka prstiju pronađenih u navedenom stanu, kao i prepoznavanje optuženog GG, EE i BB od strane svedoka SS12, SS13 i SS14. Tvrdi se da uviđaj i prepoznavanje optuženih nije obavljeno u skladu sa ZKP-om, jer je uviđaj u stanu oštećenog OO započet od strane OUP-a pre dolaska istražnog sudije, da su pištolj i ostali predmeti pronađeni i fotografisani bez prisustva istražnog sudije, da se nezna ko je naredio kriminalističko-tehnički pregled stana II, da se u tom slučaju radi o pretresu stana bez naredbe istražnog sudije i prisustva svedoka, da su otisci papilarnih linija izazvani samo na pokretnim stvarima koje se lako mogu doneti spolja, da izazvani otisci nisu fotografisani, da predmeti na kojima su tragovi izazvani nisu sačuvani, a u žalbi branioca optuženog EE i da se na fotografijama ne vidi flaša "vinjaka" na kojoj su navodno pronađeni otisci optuženog EE, da je daktiloskopsku identifikaciju izvršilo nestručno lice, tri godine nakon izazivanja otisaka, upoređivanjem sa otiscima optuženih GG, BB i EE, koji su navodno dostavljeni elektronskom poštom, o čemu nema tragova u spisima predmeta, da su u bašti stana oštećenog OO prema zapisniku o uviđaju pronađena dva projektila, što je nemoguće ukoliko je pucano u stan, da do 2003. godine nije izvršena nijedna identifikacija otisaka prstiju, zbog čega žaljoci smatraju da se na tako izvedenim dokazima ne može zasnivati sudska odluka.

Ovakvim žalbenim navodima, koji su u vidu primedbi na izvedene dokaze iznošeni i u prvostepenom postupku nastoje se, kako to pravilno nalazi prвostepeni sud obezvrediti izvedeni dokazi izražavanjem sumnje da su pojedini dokazi (naročito otisci prstiju), podmetnuti optuženima. Ovakve tvrdnje su neosnovane, posebno kada se ima u vidu da je većina dokaznih radnji u predmetu Višeg suda u Podgorici Ki. broj 192/00 izvedena od polovine juna 2000. godine do kraja 2002. godine, dakle pre pokretanja bilo kakvog postupka protiv optuženih, jer se u tom predmetu vodio krivični postupak protiv sasvim drugih lica, koja je suprotno navodima izjavljenih žalbi da do 2003. godine nije izvršena ni jedna daktiloskopska identifikacija, upravo ta daktiloskopska identifikacija isključila kao lica od kojih potiču otisci pronađeni u stanu II. Naime, nalazom monodaktiloskopera Centra za krim. tehniku MUP-a Crne Gore od 13.12.2000. godine, komparativnim poređenjem tragova papilarnih linija pronađenih u stanu II utvrđeno je da ne potiču od JJ3, JJ4, II i SS15, a nalazom od 09.10.2002. godine i da ne potiču od JJ2 i JJ5. Pored toga u istražnom postupku pred Višim sudom u Podgorici i dokaznom postupku pred posebnim odelenjem Okružnog suda u Beogradu saslušan je veliki broj svedoka i veštaka, te pribavljen znatan broj pismenih dokaza koji se, kako je to pravilno našao prвostepeni sud međusobno uklapaju i čine logičnu celinu, što isključuje mogućnost istaknutu, posebno u žalbama branilaca optuženih AA i GG, da se pobijana presuda zasniva na nezakonito pribavljenim dokazima od strane organa unutrašnjih poslova MUP-a Crne Gore i to isključivo, na štetu optuženih.

Suprotno žalbenim navodima, uviđaj od 16. i 17. juna 2000. godine, u svemu je izvršen u skladu sa odredbama člana 238, 240, 151. stav 1. i 154. stav 2. ZKP-a, koji je tada bio na snazi i u Srbiji i u Crnoj Gori, a radi se o ZKP-u koji je stupio na snagu 01. jula 1977. godine ("Službeni list SFRJ", broj 4/77) i u Crnoj Gori se primenjivao do donošenja ZKP-a Crne Gore koji je objavljen u Službenom listu RCG broj 71/03 od 29.12.2003. godine, stupio na snagu osam dana od objavljivanja, a primenjuje se protekom tri meseca od dana stupanja na snagu, što znači i da su neosnovani navodi žalbe branioca optuženog GG da je postojala bitna razlika u krivično-pravnim propisima procesnog prava u Srbiji i Crnoj Gori.

Prema odredbama člana 151. stav 1. tada važećeg ZKP-a, kada postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti, organi unutrašnjih poslova dužni su da otkriju i obezbede tragove krivičnog dela i predmete koji mogu poslužiti kao dokaz, a prema odredbama člana 154. stav 2. ZKP-a, ukoliko istražni sudija nije u mogućnosti da odmah izade na lice mesta, organi unutrašnjih poslova mogu sami izvršiti

uviđaj i odrediti potrebna veštačenja, osim obdukcije i ekshumacije leša. Ako istražni sudija stigne na lice mesta u toku vršenja uviđaja, on može preuzeti vršenje ovih radnji, dok prema odredbama člana 240. ZKP-a, organ koji vrši uviđaj može zatražiti pomoć stručnog lica kriminalističko-tehničke, saobraćajne ili druge struke, koje će po potrebi preuzeti i pronalaženje, obezbeđivanje ili opisivanje tragova, izvršiti potrebna merenja i snimanja, sačiniti skice ili prikupiti druge podatke. Dakle, kako se u konkretnom slučaju događaj koji je bio predmet uviđaja dogodio u Budvi oko 23,45 časova, a za obavljanje uviđaja obzirom na težinu krivičnog dela u pitanju, bio je nadležan istražni sudija Višeg suda u Podgorici koji je na lice mesta stigao u 4 časa po ponoći, organi unutrašnjih poslova OB Budva prema citiranim zakonskim propisima ne samo da su mogli, već su bili dužni da izađu na lice mesta i obezbede tragove krivičnog dela, a imali su i zakonsko pravo da izvrše uviđaj, odnosno da ga sami započnu do dolaska istražnog sudije koji potom preuzima vršenje uviđaja. Isto se odnosi i na deo uviđaja od 17.06.2000. godine, kada je pronađen pištolj sa prigušivačem i ostali predmeti. Što se tiče pronalaska dva projektila označenih oznakama 3A i 4A u bašti stana oštećenog OO, na šta se ukazuje žalbom branioca optuženog GG, tačno je da u zapisniku o uviđaju postoji takva konstatacija, no radi se o očiglednoj omašci u pisanju, jer i iz zapisnika o kriminalističko-tehničkom pregledu lica mesta, legende fotodokumentacije, skice, nalaza i mišljenja veštaka VV3 koji je prisustvovao uviđaju, njegovog iskaza i dostavljenih čaura i delova projektila, nesumnjivo proizilazi da su oznakama 3A i 4A u bašti stana oštećenog pronađene i označene čaure, a ne projektili.

Vezano za izveštaj o kriminalističko-tehničkom pregledu lica mesta u stanu II od 16.06.2000. godine, radi se o otkrivanju tragova krivičnog dela koji mogu poslužiti kao dokaz, tj. o radnji koju su organi unutrašnjih poslova ovlašćeni da preduzmu kada postoje osnovi sumnje da je izvršeno krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti, u smislu člana 151. stav 1. ZKP-a, a ne o pretresanju stana u smislu odredbi člana 206. do 210. tada važećeg ZKP-a, kako se to neosnovano tvrdi u žalbi optuženog BB i branioca optuženog AA. Na to ukazuje i činjenica da nije sačinjen zapisnik o pretresanju niti su bilo kakvi predmeti privremeno oduzeti, pa ni predmeti na kojima su izazvani tragovi papilarnih linija, već je samo izvršeno fotografisanje zatečenog stanja i izazvani su tragovi papilarnih linija, a kako je to utvrđeno iz iskaza svedoka SS16 koji je na glavnom pretresu od 30.03.2005. godine naveo da su predmeti na kojima su izazvani tragovi ostavljeni u stanu, što ne osporava niti svedok SS17 - kriminalistički tehničar. Dakle, suprotno navodima izjavljenih žalbi navedena kriminalističko-tehnička radnja u cilju otkrivanja tragova krivičnih dela, u svemu je zakonito izvedena, zatečeno stanje je fotografisano i fotodokumentacija na kojoj se vide svi predmeti na kojima je prema zapisniku vršeno izazivanje tragova, pa i flaša "vinjaka" ispod šanca, predstavlja sastavni deo zapisnika. To što kriminalistički tehničari nisu vršili fotografisanje izazvanih tragova, jer za to prema navodima svedoka SS17 nisu imali potrebnu tehniku, ne dovodi u pitanje validnost navedenog dokaza, jer postoje folije sa izazvanim tragovima, a u izveštaju o kriminalističko-tehničkom pregledu lica mesta je konstatovano sa kojih predmeta su uzeti tragovi i gde se ti predmeti u stanu nalaze, a što je u potpunoj saglasnosti sa priloženom fotodokumentacijom.

S tim u vezi neosnovana su i osporavanja daktiloskopske identifikacije izvršene od strane monodaktiloskopera SS18, jer činjenica da isti nije sudski veštak, već monodaktiloskoper odelenja krim. tehnike MUP-a Crne Gore, ne dovodi u pitanje validnost izvršene identifikacije koju je pored SS18 potpisao i načelnik Centra krim. tehnike MUP-a Crne Gore SS19. Ovo s`toga što se prema odredbama člana 114. stav 2. ZKP-a, veštačenje ne poverava samo sudskim vešticima već i državnim organima koji određuju stručnjaka koji će izvršiti veštačenje, a Centar krim. tehnike MUP-a Crne Gore upravo predstavlja državni organ sposobljen za takvu vrstu veštačenja.

U odnosu na način dostavljanja daktiloskopskih lista elektronskom poštom, neosnovani su žalbeni navodi da to nije zakoniti način dostavljanja, jer ZKP ne propisuje bilo koji način dostavljanja lista, već u članu 231. stav 3. ZKP-a dozvoljava organima unutrašnjih poslova da ako je potrebno da se utvrdi od koga potiču otisci prstiju na pojedinim predmetima, uz odobrenje državnog tužioca, uzimaju otiske prstiju od lica za koja postoji verovatnoća da su mogla doći u dodir s`tim predmetima. Kako je u vreme dostavljanja daktiloskopskih lista već bio pokrenut predkrivični postupak protiv optuženih za navedeno krivično delo po zahtevu Specijalnog tužioca, a daktiloskopske liste i najrazvijenije svetske policije dostavljaju elektronskom poštom, koji način dostavljanja prema tvrdnji monodaktiloskopera SS18 bitno ne umanjuje kvalitet daktiloskopskog materijala, to se zbog načina dostavljanja istih ne može dovoditi u pitanje validnost izvršene identifikacije, kako se to čini žalbom branioca optuženog GG.

Osporavanje prepoznavanja optuženih BB, GG i EE od strane svedoka SS3, SS13 i SS14, jer prepoznavanje nije izvršeno u skladu sa odredbama člana 104. ZKP-a, je neosnovano, s`toga što prvostepeni sud nije ni izveo kao dokaz radnju prepoznavanja na način predviđen citiranom zakonskom odredbom, već su svedoci na glavnom pretresu opisali lica sa kojima su kritičnom prilikom kontaktirali, a potom među prisutnima ukazali na optužene kao lica za koja misle da su ta lica, dakle, radi se o iskazima svedoka koji podležu oceni suda, a ne klasičnoj radnji dokazivanja prepoznavanjem lica u smislu člana 104. ZKP-a. Vrhovni sud je kao pravilan prihvatio zaključak prvostepenog suda da opis fizičkog izgleda lica sa kojima su navedeni svedoci kritičnom prilikom kontaktirali u svemu odgovara fizičkom izgledu navedenih optuženih a neosnovanim je ocenio navode izjavljenih žalbi da svedocima iste nije bilo teško prepoznati obzirom da su drugi optuženi znatno stariji od onih koje su svedoci opisali i prepoznali. Ovo stoga što su i opt. AA i VV i ŽŽ približno istih godina, a samo su opt. DD i ĐĐ, znatno stariji.

Sa navedenih razloga Vrhovni sud je našao da pobijanom presudom nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 10. ZKP-a, zbog čega je suprotne žalbene navode ocenio kao neosnovane.

Svi optuženi koji su izjavili žalbu (osim GG i ĐĐ), i njihovi branioci pobijaju prvostepenu presudu po osnovu bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP-a, i to iz svih razloga koji čine ovu procesnu povredu.

Na nerazumljivost i protivrečnost izreke presude ukazuje se žalbama branilaca optuženog BB, GG, DD i ĐĐ, pri čemu se u žalbi branioca optuženog GG ne navodi u čemu se ta nerazumljivost i protivrečnost sastoji, a u žalbi branioca optuženog BB tvrdi se da je prvoštepenom presudom optuženi AA oglašen krivim za krivično delo zločinačko udruživanje iz člana 227. stav 1. KZ RS, jer je organizovao kriminalnu grupu od pripadnika JSO među kojima je i optuženi BB a u poglavljju II izreke presude prema optuženom BB, EE, ŽŽ, VV i GG odbijena je optužba za krivično delo iz člana 227. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, tj. da bi bili pripadnici te kriminalne grupe, što izreku presude čini protivrečnom, jer proizilazi da je AA organizovao kriminalnu grupu bez ijednog člana, dok se u žalbama branilaca optuženog ĐĐ navodi da je izreka presude u stavu IV u suprotnosti sa stavom II i II tačka 2 izreke presude, jer optuženom ĐĐ nije poznata ni jedna radnja iz stava II i II tačka 2 izreke presude, kao i da je u izreci presude propušteno da se navede broj Službenog glasnika u kom je objavljen zakon koji je primjenjen, obzirom da je od izvršenja krivičnog dela više puta menjan zakon, pa je nejasno koji je zakon primjenjen, a u žalbi branioca optuženog DD ističe se protivrečnost izreke presude u delu u kome je utvrđeno da je optuženi DD pribavio i predao optuženom AA list papira sa slikom i ličnim podacima oštećenog OO1 i tako pomogao izvršenje krivičnog dela na njegovu štetu, a potom propustio da izvršenje dela spreči, što je nelogično, ako mu je namera bila da pomogne u izvršenju krivičnog dela.

Izneti žalbeni navodi su neosnovani jer je prvoštepeni sud u izreci presude pod I utvrdio da su optuženi BB, EE, ŽŽ, VV i GG bili pripadnici organizovane kriminalne grupe koju je organizovao optuženi AA i u tom svojstvu izvršili krivična dela opisana pod II tačka 1 i 2 izreke presude, ali je u odnosu na njih odbijena optužba za krivično delo iz člana 227. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, na osnovu odredbi člana 354. tačka 3. ZKP-a, usled zastarelosti krivičnog gonjenja za navedeno krivično delo, što izreku presude čini razumljivom i jasnom.

Isto tako i deo izreke presude pod IV u kojoj je opisana radnja izvršenja krivičnog dela za koje je optuženi ĐĐ oglašen krivim u potpunoj saglasnosti sa delom izreke pod II i II tačka 2, jer optuženi ĐĐ i nije morao da zna sve detalje izvršenja krivičnog dela izvršenog na štetu oštećenog OO1, već samo ono što je i navedeno pod IV izreke presude, a to je da se priprema i ko priprema ubistvo oštećenog iz niskih pobuda. Vezano za primenu zakona, izreka presude je potpuno razumljiva i u skladu sa datim razlozima na strani 170. i 171. prvoštepenе presude, iz kojih se jasno vidi da je prvoštepeni sud primenio KZ RS i KZ SRJ koji je u odnosu na zakone koji su važili u vreme izvršenja krivičnih dela, blaži za optužene, zbog čega je nepotrebno i samo bi opterećivalo presudu navedenje Službenog lista i Službenog glasnika u kojima su primenjeni zakoni objavljeni.

Kako se pomaganjem u izvršenju krivičnog dela prema odredbama člana 24. stav 2. KZ SRJ (sada 35. stav 2. KZ-a), pored stavljanja učinjocu na raspolaganje sredstava za izvršenje krivičnog dela, (a to je upravo davanje od strane optuženog DD navedenog lista papira sa slikom i ličnim podacima oštećenog OO1, kako bi ga neposredni izvršioci mogli pronaći i prepoznati), smatra i stvaranje uslova i otklanjanje prepreka za izvršenje krivičnog dela, (a to je upravo propuštanje da kao neposredno nadređeni optuženom AA i ostalim neposrednim izvršiocima, direktnim naređenjem ili preduzimanjem drugih mera spreči izvršenje krivičnog dela), to je upravo na oba načina optuženi DD bitno doprineo i znatno olakšao izvršenje navedenog krivičnog dela, zbog čega se ne može govoriti o protivrečnosti izreke presude, budući da je optuženi od predaje lista papira pa do izvršenja krivičnog dela imao i vremena i mogućnosti da utiče na izvršenje krivičnog dela i da ga spreči, što nije učinio.

Ukazivanje, žalbom branioca optuženog BB na protivrečnost izreke i obrazloženja prvoštepenе presude, zbog toga što je sud BB izrekao meru bezbednosti oduzimanja pištolja marke "Bereta", kalibra 7,65mm, bez fabričkog broja, sa prigušivačem, a da nije naveo na osnovu čega je utvrdio da je isti oduzet baš od optuženog BB, je neosnovano, jer je prvoštepeni sud na strani 171. presude dao razloge za takvu svoju odluku, koje u svemu prihvata i ovaj sud. Kako je mera bezbednosti izrečena na osnovu odredbe člana 69. stav 2. u vezi stava 1. KZ SRJ prema kojоj se predmeti upotrebljeni za izvršenje krivičnog dela mogu oduzeti i kad nisu svojina učinjocu, ako to zahtevaju interesi opšte bezbednosti ili razlozi morala, a u postupku je utvrđeno da je optuženi BB, navedenim pištoljem sa prigušivačem izvršio predmetno krivično delo, to nema protivrečnosti između izreke i obrazloženja presude, kako se to žalbom tvrdi, jer je nebitno ko je vlasnik pištolja i od koga je isti privremeno oduzet, već je bitno ko ga je upotrebo za izvršenje krivičnog dela.

Žalbama optuženih BB, VV, DD i njihovih branilaca, te branilaca optuženih AA, ŽŽ i EE, ukazuje se na protivrečnosti u iskazu svedoka ZZ, te na protivrečnost njegovog iskaza sa odbranama optuženih ŽŽ, EE, DD i AA u svim fazama postupka, iskazima svedoka koji su prisustvovali uviđaju na ___, svedoka SS20, nalazima i mišljenjima sudsko-medicinsko-balističkih veštaka, iskazima svedoka - vozača i članova obezbeđenja optuženog DD, zapisnikom o uviđaju i drugim pismenim dokazima, iz čega se izvodi zaključak da ZZ ne govori istinu i da je prvoštepeni sud ne otklonivši navedene protivrečnosti, zasnivanjem presude na iskazu svedoka saradnika, učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP-a.

Po nalaženju Vrhovnog suda prvoštepeni sud je pravilno ocenio i na stranama 152 i 153 obrazloženja presude dao jasne i ubedeljive razloge zbog čega nalazi da se navedene razlike odnose na nebitne detalje, kao i da su te razlike logične, obzirom da su rezultat davanja iskaza nakon tri i više godina od kritičnog događaja i ličnih svojstava optuženih, svedoka i svedoka saradnika u pogledu mogućnosti zapažanja i pamćenja svih detalja događaja. I po nalaženju Vrhovnog suda protivrečnosti iznete u žalbama ne odnose se na odlučne činjenice, a u pogledu odlučnih činjenica i to da li je po naređenju optuženog AA koji im je dao list papira sa slikom i ličnim podacima oštećenog OO1 (prethodno dobijen od optuženog DD), oštećeni osmatran od strane optuženih BB, EE, ŽŽ, VV i ZZ, pa 25.08.2000. godine, na Košutnjaku, na parkingu ispred restorana "___" od strane optuženog BB i ZZ lišen slobode i službenim vozilom - kombijem JSO odvezen na ___ i na mestu gde su dana 27.03.2003. godine, pronađeni njegovi posmrtni ostaci, nakon što su svi optuženi i svedok saradnik iz II tačka 2 izreke presude iskopali rupu, ubijen od strane optuženog BB sa dva projektila ispaljena iz pištolja "Pjetro bereta", cal. 22 LR (5,6mm), u potiljačni deo glave, nakon čega je posut krečom i vodom i zakopan, za šta su neposredni izvršioci

nagrađeni sa po 20.000,00 DEM, tj. da je krivično delo na štetu oštecenog OO1 izvršeno upravo na nacin opisan pod II i II tačka 2 izreke presude, saglasne su odbrane optuženog EE i ŽŽ iz predkrivičnog i istražnog postupka sa iskazom svedoka saradnika ZZ. Ti iskazi potvrđeni su nalazom i mišljenjem sudske-medicinsko-balističkih veštaka, DNK-a analizom i iskazom oštećenog SS7, iz kojih je utvrđeno da se radi o oštećenom OO1 i da je ubijen sa dva projektila ispaljenim u potiljak iz relativne blizine, dok je nalazom i mišljenjem veštaka VV1 i VV2, potvrđeno da je projektil pronađen u lobanji oštećenog, koji je bio podoban za veštačenje, mogao biti ispaljen iz pištolja za koji su optuženi ŽŽ i EE u predkrivičnom i istražnom postupku, kao i svedok saradnik naveli, da je oštećeni ubijen.

Tvrđnje, naročito istaknute u žalbi optuženog DD i branioca optuženog VV da postoje protivrečnosti u iskazu svedoka saradnika ZZ, dovođenjem u vezu njegovog iskaza kao svedoka saradnika sa konstatacijama iz zapisnika o uviđaju o onome što je on tom prilikom kao NN lice pod fantomkom rekao i onoga što je rekao kao osumnjičeni, su neosnovane. Ovo stoga što je zapisnik o njegovom iskazu u svojstvu osumnjičenog izdvojen po članu 504e stav 4. ZKP-a, i ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku, pošto je stekao status svedoka saradnika, a u zapisnik o uviđaju unose se samo podaci dobijeni neposrednim opažanjem, a ne i druga obaveštenja i formalna saslušanja. Kada se ono što je NN lice tom prilikom reklo unese u zapisnik o uviđaju kao što je u konkretnoj situaciji slučaj, tada se ti navodi ne mogu ceniti kao iskaz svedoka ili osumnjičenog, jer saslušanje nije obavljeno po odredbama ZKP-a o saslušanju osumnjičenog ili svedoka. To znači da se kao dokaz može koristiti i ceniti samo onaj iskaz ZZ koji je dao kao svedok saradnik a ne i drugi njegovi iskazi, zbog čega su neosnovani svi žalbeni navodi o protivrečnostima u njegovom iskazu datom u svojstvu NN lica, osumnjičenog i svedoka saradnika, a sa tim u vezi i iz toga proistekli zaključci da ne govori istinu.

Da svedok saradnik ne govori istinu, u žalbama se zaključuje i iz činjenice da tokom opservacije, sve do 25.08.2003. godine, ni jednom nije video oštećenog, no takvu tvrdnju je osim svedoka saradnika izneo i optuženi EE u svojoj odbrani u istražnom postupku kada navodi da tokom svoje "smene" ni jednom nije video oštećenog. Osim toga, optuženi ŽŽ, EE i svedok saradnik su saglasni da im je optuženi AA izdao naređenje da se oštećeni "uhapsi" čim se pojavi, tj. da se "zadatak izvrši" čim se za to ukaže prilika, iz čega jasno proizilazi da svedok saradnik govori istinu kada tvrdi da je oštećeni "uhapšen" kada su ga prvi put videli. To što se svedok saradnik ne seća svih detalja zgrade u kojoj je oštećeni živeo (ali zna gde se ona nalazi, da se u blizini nalazi policijska kućica zbog blizine diplomatskog naselja) je nebitno kod činjenice da je u pogledu odlučnih činjenica njegov iskaz saglasan drugim izvedenim dokazima. Naime, osim što postoji saglasnost iskaza svedoka saradnika u pogledu odlučnih činjenica sa iskazima optuženih ŽŽ i EE iz prethodnog i istražnog postupka, takva saglasnost postoji i u većem broju važnih činjenica, kao što su: marke vozila kojim su se kretali, kako su bili raspoređeni i ko je šta radio na mestu ubistva na ___, kakvu su nagradu dobili za izvršenje krivičnog dela, da im je ubistvo oštećenog predstavljeno kao zadatak od državnog značaja, da je iza tog "zadatka" stajala državna bezbednost, da su list papira sa fotografijom i ličnim podacima oštećenog OO1 morali vratiti optuženom AA na njegov izričiti zahtev, da im je naređeno da o izvršenju "zadatka" moraju da čute jer će u suprotnom i sami biti likvidirani, da je zadatak morao biti izvršen do određenog datuma za koji su oni smatrali da to znači do održavanja izbora i slično. Stoga, razlike u njihovim iskazima na kojima se u žalbama insistira i po nalaženju Vrhovnog suda nisu od uticaja na činjenično stanje utvrđeno prvostepenom presudom.

Kod nesumnjivog utvrđenja da su optuženi EE i ŽŽ u svojim iskazima u predkrivičnom i istražnom postupku saglasni sa iskazom svedoka saradnika ZZ da je list papira sa slikom i ličnim podacima oštećenog OO1 (pri čemu je nebitno da li se radi o kartonu, debljem papiru, originalu ili fotokopiji), dobijen od optuženog AA i vraćen mu na njegov izričiti zahtev, činjenice da i EE i ŽŽ smatraju da je iza izvršenja tog zadatka stajala državna bezbednost i da sam optuženi DD iako ne priznaje svoju umešanost u izvršenje tog dela, u iskazu u predkrivičnom postupku navodi da mu je SS2 tražio da pruži svu pomoć koju mu AA bude tražio vezano za izvršenje predmetnog krivičnog dela, a da samo svedok saradnik ZZ govori dosledno tokom celog postupka o razlozima vraćanja navedenog lista papira optuženom AA ("da ga vrati načelniku, da ga ovaj vrati u arhivu ili neznam"), tada okolnost što se ŽŽ i EE ne izjašnjavaju o razlozima vraćanja navedenog papira kao ZZ, već tvrde da neznaju da li su optuženi DD i AA imali neposredne kontakte vezano za izvršenje ovog krivičnog dela, ne dovodi u pitanje ocenu iskaza svedoka saradnika ZZ od strane prvostepenog suda, a vezano za ovu činjenicu. Naime, ni optuženi EE ni optuženi ŽŽ nisu decidirano isključili bilo kakvu ulogu optuženog DD u izvršenju krivičnog dela na štetu oštećenog OO1, već su čak što više saglasni da iza izvršenja tog krivičnog dela stoji služba državne bezbednosti. Pri tome oni su takav iskaz dali u svojstvu osumnjičenih i okrivljenih, kada nisu dužni da iznesu sva svoja saznanja o konkretnom krivičnom delu, dok je svedok saradnik to dužan prema odredbama člana 504đ ZKP-a, a svi iskazi dati su nakon gotovo tri godine od izvršenja krivičnog dela kada je i logično, kako je to pravilno našao prvostepeni sud da se svi učesnici događaja ne sećaju identično svih detalja događaja. Suprotno navodima žalbi optuženog DD i njegovih branilaca da se zbog nesigurnosti svedoka saradnika o tome od koga je čuo razloge vraćanja spornog papira i činjenice da optuženi EE i ŽŽ ne navode te razloge, može jedino zaključiti da on ne govori istinu, Vrhovni sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno ocenio i prihvatio iskaz svedoka saradnika da je to čuo od nekog od učesnika kritičnog događaja (na glavnom pretresu navodi da misli da je to čuo od optuženog BB ili EE), jer upravo nesigurnost u pogledu toga od koga je ovaj podatak čuo i sigurnost da ga je zaista čuo, ukazuje na to da se ne radi o "konstruisanom iskazu" već o realnom saznanju kome u vreme izvršenja dela nije pridavan poseban značaj. Na ovo upućuje i činjenica da ni optuženi EE nezna ko mu je rekao da AA traži da se papir vrati, no zna da ga je vratio ŽŽ, jer mu je rečeno da AA traži da se papir vrati.

Obzirom na saglasnost EE, ŽŽ i ZZ da je iza izvršenja ovog krivičnog dela stajala služba državne bezbednosti, te da su za ubistvo oštećenog OO1 svi neposredni izvršioci nagrađeni sa po 20.000,00 DEM, što za njih petoro (bez AA), iznosi 100.000,00 DEM, koji novac je neko morao obezbediti, te iskaz svedoka saradnika ZZ vezano za ulogu optuženog DD u izvršenju ovog krivičnog dela, pravilan je zaključak prvostepenog suda da je optuženi DD pribavljanjem i predajom optuženom AA lista papira sa slikom i ličnim podacima oštećenog OO1, pomogao kriminalnoj grupi u izvršenju predmetnog krivičnog dela. O tome da li je navedeni list papira optuženi DD

nameravao vratiti u arhiv ili ga uništiti, svedok saradnik nije imao saznanja, a što proizilazi iz njegovih navoda "da ga vrati u arhiv ili neznam", no to i nije odlučna činjenica, već je odlučno da je povratak papira tražen da bi bio vraćen DD a nebitno je u koje svrhe, da li da se vrati u arhiv ili uništi kao kompromitujući dokaz o umešanosti u izvršenje krivičnog dela, za koje uništenje je i logično da ga vrši onaj na koga se ti dokazi odnose, da bi bio siguran da se tom dokazu ne može ući u trag. Ovo posebno kada se ima u vidu činjenica da, kako to proizilazi iz iskaza optuženih ŽŽ, EE i svedoka saradnika ZZ, obaveza bezpogovornog izvršenja zadatka i čuvanja njegove tajnosti nije se zasnivala na međusobnom poverenju učesnika "zadatka", već na hijerarhiji i strahu jednih od drugih a da su se informacije prenosile hijerarhijski i svako od njih je imao informaciju u skladu sa svojim položajem u JSO kao delu resora državne bezbednosti. S toga su žalbeni navodi optuženog DD i njegovih branilaca da svedok saradnik ZZ o ovaj činjenici ne govori istinu jer je navedeni list papira mogao da uništi bilo ko, ocenjeni neosnovanim.

Pored toga, prvostepeni sud je na stranama 166. i 167. obrazloženja prvostepene presude dao jasne, logične i ubedljive razloge zašto ne prihvata iskaze svedoka SS21, SS22, SS23, SS24 i SS25, već u tom delu prihvata iskaz svedoka saradnika ZZ, koje razloge u svemu prihvata i Vrhovni sud, zbog čega su suprotni žalbeni navodi optuženog DD i njegovih branilaca, ocenjeni neosnovanim.

Protivrečnosti u iskazima svedoka saradnika i svedoka SS20, vezano za lišavanje slobode oštećenog OO1 na Košutnjaku odnose se na nebitne detalje, kako je to pravilno našao prvostepeni sud, jer činjenica da li je kombi imao bočna vrata ili ne, da li je pozadi imao dva ili četiri točka, da li je oštećeni pre lišavanja slobode sedeо na klupi ili trčao prema zaustavljenom kombiju, da li se opirao ili ne, su nebitne kod postojanja saglasnosti ovih svedoka u pogledu odlučne činjenice da je tom prilikom lišen slobode upravo oštećeni OO1, da su to učinila dva mlađa muškarca od kojih je jedan, koji je bio obučen u šareni šorc i crnu majicu imao pištolj koji je uperio u oštećenog, nakon čega su ga obojica ubacila kroz zadnja vrata u kombi, kako to tvrdi svedok SS20 a potvrđuje i svedok saradnik ZZ i tvrdi da su to bili BB i on, zbog čega su žalbe i po tom osnovu žalbenog pobijanja, neosnovane.

U žalbama optuženog DD i njegovih branilaca ukazuje se na protivrečnosti iskaza osumnjičenog GG iz predkrivičnog postupka sa odbranom optuženog AA i odbranom optuženog DD u predkrivičnom postupku, koje sud nije otklonio a prihvatio je iskaze i GG i DD iz predkrivičnog postupka, dok se u žalbi branioca optuženog GG tvrdi da prvostepeni sud nije dao razloge zašto je odbio izvođenje dokaza u cilju provere odbrane optuženog GG sa glavnog pretresa o okolnostima pod kojima je dao iskaz u predkrivičnom postupku, da se u presudi ne navode datumi kada su pojedini citirani iskazi okrivljenih i svedoka dati, što u situaciji kada su pojedina lica više puta saslušavana presudu čini nerazumljivom, da nisu otklonjene protivrečnosti između nalaza i mišljenja veštaka VV3 i VV4, vezano za oštećenje na škuri balkonskih vrata stana oštećenog OO i mogućnosti menjanja pravca pucanja, da na fotokopijama vojnih knjižica ne postoje serijski brojevi koje sud navodi u presudi, da postoje kontradiktornosti vezano za datum izmene oblika i teksta pečata MUP-a Crne Gore, da su neprihvatljivi razlozi prvostepenog suda za neizdvajanje GG iskaza iz predkrivičnog postupka i da sud nije dao razloge za odbijanje dokaznih predloga.

Svi navedeni žalbeni navodi ocenjeni su neosnovanim. I u ovom slučaju radi se o insistiranju na razlikama u nebitnim činjenicama iz kojih se sopstvenom analizom pokušava izvesti zaključak o protivrečnosti u pogledu odlučnih činjenica. Neosnovani su navodi žalbe optuženog DD i njegovih branilaca da se zbog izvesnih razlika u iskazima osumnjičenih DD i GG vezano za predaju lažnih ličnih karata optuženom AA od strane optuženog DD, ne može smatrati utvrđenom činjenica da je optuženi DD zaista AA predao lažne lične karte. Optuženi GG tvrdi da je oko 15 časova video kako je u ulazu zgrade načelstva optuženi DD predao optuženom AA koverat koji je po povratku AA njemu dao, a u kome se nalazila jedna lažna lična karta sa njegovom fotografijom na ime SS26, novac i papirić sa brojem telefona SS27, dok optuženi DD navodi da je "verovatno kod njega u kancelariji" dao AA tri falsifikovane lične karte koje je "služba uradila" i saopštio mu da se "naši ljudi" jave u Crnoj Gori SS27. Dakle, optuženi DD nije siguran gde je lične karte predao, a optuženi GG je siguran da je na ulazu video da DD predaje AA koverat, da zajedno ulaze u zgradu i da se nakon toga AA vratio i dao mu koverat u kome se nalazila lična karta sa njegovom fotografijom, novac i broj telefona.

U pogledu odlučne činjenice, da je optuženi DD pribavio i predao optuženom AA lažne lične karte nema protivrečnosti u iskazima DD i GG obzirom da GG tvrdi da su i BB i EE dobili lažne lične karte, što znači da ih je bilo tri, a što je saglasno sa DD iskazom da je AA dao upravo tri falsifikovane lične karte, no nije siguran gde. Na koji način je AA vršio distribuciju istih, ne znaju ni GG ni DD. Oni nemaju saznanja da li je AA od dobijanja koverte od optuženog DD iz nje nešto oduzimao ili dodavao, a nesumnjivo je utvrđeno da su pored GG, falsifikovane lične karte dobili i BB i EE. Upravo ove razlike u njihovim iskazima u nebitnim detaljima potvrđuju da osumnjičeni GG prilikom davanja svog iskaza u predkrivičnom postupku nije "poučavan" šta treba da kaže, (kako to tvrdi u odbrani na glavnom pretresu), jer bi u tom slučaju bilo logično da svoj iskaz usaglasi i povodom ove činjenice sa DD, budući da je svoj iskaz dao i potpisao 12 dana nakon osumnjičenog DD.

Imajući u vidu da nema nesaglasnosti iskaza osumnjičenog GG i DD u pogledu odlučnih činjenica, prvostepeni sud je pravilno postupio kada je prihvatio oba iskaza i na osnovu njih utvrdio činjenično stanje. Samim time pravilno je zaključivanje prvostepenog suda kada nije prihvatio njihove izmenjene odbrane na glavnom pretresu, vezano za ovaj događaj, kao ni iskaze optuženog DD i svedoka koji su se izjašnjavali o "vidljivosti" kroz vrata zgrade "načelstva" i kada je odbio predlog da se ta vidljivost proverava na licu mesta nakon skoro pet godina od kritičnog događaja. S druge strane protivrečnost oba ova iskaza sa odbranom optuženog AA koji tvrdi da mu je falsifikovane lične karte pribavio pokojni SS28 je očigledna, budući da je prvostepeni sud pravilno našao da je odbrana AA neologična, neubedljiva i suprotna svim izvedenim dokazima.

Suprotno navodima zaime branioca optuženog GG, prvostepeni sud je dao razloge zasto je odbio izvođenje dokaza u cilju provere obrane optuženog GG na glavnem pretresu, našavši da je njegova odbrana iz predkrivičnog postupka potvrđena svim izvedenim dokazima, što je i bio razlog odbacivanja izmenjene odbrane na glavnem pretresu i razlog odbijanja izvođenja navedenih dokaza. Isto tako citirani iskazi svedoka i veštaka su jasno i precizno interpretirani u presudi, zbog čega su suprotni navodi žalbi optuženog BB i branioca optuženog GG ocenjeni neosnovanim. Između nalaza i mišljenja veštaka VV3 i VV4 postoji potpuna saglasnost, jer veštak balističar VV3 tvrdi da su projektili ispaljeni kod balkonskih vrata gde je polomljena grilja te da se uzdužna osa cevi vatrene oružja pomerala gore-dole i levo-desno, a veštak trasolog VV4 da se sredina traga na letvici škure (grilje) i širina nišana pištolja uklapaju, zbog čega nalazi da je oštećenje na škuri moglo nastati prilikom manipulisanja pištoljem naviše-naniže, kombinovano sa povlačenjem pištolja između prostora škuri, zbog čega su suprotni žalbeni navodi branioca optuženog GG, ocenjeni neosnovanim. Na fotokopijama vojnih knjižica postoje serijski brojevi koji su i navedeni u pobijanoj presudi, radi se o vojnim knjižicama, putnim nalozima i dozvolama za putovanje, izdatim mimo utvrđene procedure a za potrebe obavljanja "zadatka" pripadnika DB RS, što je nesumnjivo utvrđeno iz iskaza svedoka SS27, SS13, SS14 i SS15 te izveštaja Ministarstava odbrane DZ Srbija i Crna Gora - uprave Vojne službe bezbednosti Pov. broj 10956-1 od 17.09.2003. godine, zbog čega su neosnovani navodi izneti u žalbi branioca optuženog GG u kojima se izražava sumnja u izvedene dokaze i upućuje na razlike u pečatima izdavaoca tih dokumenata, te traži proveru legalnosti izdavanja dokumenata izdatih na nelegalan način u nelegalne svrhe.

U iskazu oštećenog OO nema protivrečnosti vezano za redosled i lokaciju zadobijanja povreda niti takva protivrečnost postoji između njegovog iskaza i nalaza i mišljenja sudske-medicinskega veštaka doktora VV5, pa ukazivanje žalbom optuženog BB na navodne protivrečnosti u pogledu lokacije povreda i redosleda povređivanja oštećenog, predstavlja sopstvenu analizu iskaza oštećenog i veštaka i sopstveno zaključivanje, bez uporišta u izvedenim dokazima.

Neosnovani su i navodi žalbe branioca optuženog ĐĐ, advokata AI da prvostepeni sud nije dao razloge o psihičkom odnosu optuženog prema krivičnom delu za koje je oglašen krivim, kao ni razloge za svoje uverenje da je optuženi ĐĐ obzirom na društvene prilike i prirodu režima na vlasti u vreme kritičnog događaja, prijavljivanjem priprema krivičnog dela mogao sprečiti njegovo izvršenje, da je nejasno koje delove odbrane optuženog je sud prihvatio i da nije dao razloge zašto nije prihvatio odbranu optuženog sa glavnog pretresa, budući da je njegova odbrana iz predkrivičnog postupka suprotna izvedenim dokazima, vezano za činjenicu koju je dao nalog optuženom AA da izvrši krivično delo na štetu oštećenog OO1, gde je isti ubijen i da li je raskomadan.

Ovo stoga što je prvostepeni sud na stranama 137, 138 i 166 presude dao razloge o psihičkom odnosu optuženog prema izvršenom krivičnom delu, a na stranama 138 do 143 presude jasne i dovoljne razloge zašto ne prihvata izmenjene odbrane svih optuženih koji su odbrane menjali, pa i optuženog ĐĐ a prihvata njegovu odbranu iz predkrivičnog postupka koja, suprotno navodima žalbe, nije protivrečna drugim izvedenim dokazima.

Naime, optuženi ĐĐ je u svojoj odbrani u predkrivičnom postupku naveo ono što mu je optuženi AA rekao, a to je "od šefa sam dobio nalog da uklonim OO1", da bi na pitanje ovlašćenog službenog lica, ko je šef, optuženi naveo "tadašnji šef resora DB-a bio je DD, mislio je na DD, tj. da je od njega dobio naređenje". Iz ovoga jasno proizilazi da je optuženi AA optuženom ĐĐ rekao da je nalog dobio od "šefa", pri čemu šefa nije identifikovao, a da je optuženi ĐĐ zaključio da je to optuženi DD, jer je on tada bio šef resora državne bezbednosti. Međutim, sam optuženi DD tvrdi da je optuženi AA bio u neposrednim kontaktima i sa SS2 jer je JSO kojom je on komandovao obezbeđivala SS2 kao šefa države, što kada se doveđe u vezu sa iskazom optuženog ĐĐ o onome što mu je AA rekao, vezano za nalogodavca ubistva oštećenog OO1, jasno ukazuje da protivrečnosti između iskaza optuženog ĐĐ u predkrivičnom postupku i ostalih izvedenih dokaza iz kojih je utvrđeno da je upravo SS2 bio nalogodavac navedenog ubistva, nema. Isto se odnosi i na mesto ubistva oštećenog, budući da optuženi AA koji nije učestvovao na licu mesta u izvršenju ubistva oštećenog, nije ni mogao znati preciznu lokaciju mesta ubistva, već približnu, što je i preneo optuženom ĐĐ. Što se tiče raskomadanja tela oštećenog za koje je utvrđeno da ga nije bilo, taj navod optuženog ĐĐ ne kompromituje njegov iskaz na način kako se to žalbom želi prikazati, jer on govori o onome što mu je rečeno, a razlozi da mu od strane optuženog AA, postupanje sa telom pokojnog oštećenog bude tako prikazano, mogu biti mnogostruki i nisu od bitnog uticaja na validnost njegovog iskaza, pogotovo što činjenica da li je telo oštećenog bilo raskomadano ili ne, ne predstavlja odlučujuću činjenicu.

Upravo suprotno od navoda žalbe kojima se upućuje na zaključak da je iskaz optuženog ĐĐ u predkrivičnom postupku iznuden, zbog čega je i neistinit, iz spisa predmeta se utvrđuje da je optuženi ĐĐ taj iskaz dao 04.04.2003. godine, nakon što su osumnjičeni ŽŽ (01.04.2003) i osumnjičeni EE (03.04.2003. godine), već dali iskaze u vezi predmetnog krivičnog dela u kojima su precizno opisali način njegovog izvršenja, mesto gde su oštećenog ubili i da telo nisu raskomadali, što znači da su postojali svi uslovi da se od optuženog ĐĐ "iznudi iskaz" saglasan navedenim iskazima. To očigledno nije učinjeno, već je iskaz dat na osnovu realnih saznanja, zbog čega je pravilna ocena prvostepenog suda kojim prihvata odbranu optuženog ĐĐ iz predkrivičnog postupka, a ne prihvata kasnije izmene te odbrane.

Neosnovano je da društvene prilike i priroda režima na vlasti u vreme izvršenja krivičnog dela po iznetoj tezi žalbe, ekskulpiraju optuženog od krivične odgovornosti za izvršeno krivično delo. Zbog toga, suprotno žalbenim navodima, prvostepeni sud nije imao obavezu da analizira da li bi optuženi ĐĐ prijavljivanjem lica koja su pripremala izvršenje krivičnog dela, sprečio njegovo izvršenje ili ne, već je dovoljno što je dao razloge za svoje utvrđenje da optuženi iako je saznao da se priprema izvršenje krivičnog dela ubistva oštećenog iz niskih pobuda, u vreme kada je još bilo moguće sprečiti njegovo izvršenje, to nije prijavio, a delo je izvršeno, što i jeste radnja izvršenja predmetnog krivičnog dela. Da li bi tim prijavljivanjem izvršenje dela uspeo sprečiti ili ne, ne predstavlja bitno obeležje navedenog krivičnog dela.

U svim izjavljenim žalbama (osim žalbe optuženog GG) tvrdi se da prvostepeni sud nije dao razloge zbog kojih nije prihvatio izmenjene odbrane optuženih ŽŽ, GG, EE, DD i ĐĐ, u odnosu na one date u predkrivičnom postupku, a u odnosu na optužene ŽŽ i EE i u istražnom postupku, niti razloge zbog kojih nije izveo predložene dokaze u cilju provere njihovih izmenjenih odbrana, iako je sud na stranama 138 do 143 obrazloženja presude dao razloge zbog kojih tako izmenjene odbrane nije prihvatio (jer su opovrgnute izvedenim dokazima, neuverljive, neiskrene i sračunate na izbegavanje krivične odgovornosti), koje u svemu prihvata i Vrhovni sud. Samim time nije bilo ni potrebe da prvostepeni sud izvođenjem predloženih dokaza proverava navode odbrana koje iz datih razloga ne prihvata.

Po osnovu bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 2. ZKP-a, zbog povrede prava na odbranu optuženih, u žalbi branioca optuženog ŽŽ ističe se da optuženi pre davanja iskaza u predkrivičnom postupku nije poučen o pravu na poverljiv razgovor sa branicom, u žalbi branioca optuženog GG da je prvostepeni sud odbio odgovore na pitanja odbrane, suprotno odredbama člana 331. stav 2. ZKP-a, a u žalbama optuženog DD i njegovih branilaca, da su organi unutrašnjih poslova u predkrivičnom postupku postupili suprotno članu 71. stav 5. ZKP-a, kada su osumnjičenom DD postavili branicom po službenoj dužnosti mimo liste advokata po službenoj dužnosti, te da je prvostepeni sud oduzeo pravo branicom optuženog DD, advokatu AE na iznošenje kompletne završne reči, suprotno odredbama člana 346. i 347. stav 2. ZKP-a.

Opisani žalbeni navodi su neosnovani, kako iz razloga koje je na strani 158 presude naveo prvostepeni sud, tako i s toga što je osumnjičeni ŽŽ prema sadržaju zapisnika o njegovom saslušanju u svojstvu osumnjičenog poučen o svim svojim pravima u krivičnom postupku, a zakon ne obavezuje organ koji ispituje osumnjičenog da u zapisniku konstatuje da je poverljiv razgovor sa branicom zaista i obavljen, pri čemu je optuženi ŽŽ i kada je u istražnom postupku konstatovano da je takav razgovor obavljen, ponovio prethodni iskaz. Prema sadržaju transkriptata o glavnem pretresu, jasno proizilazi da je prvostepeni sud prilikom odbijanja odgovora na pitanja kako odbrane tako i optužbe i punomoćnika oštećenih, u svemu postupio u skladu sa odredbom člana 331. stav 2. ZKP-a, te da je na zahteve odbrane nakon odluke predsednika veća o tome odlučivalo i veće.

Postavljanjem branica po službenoj dužnosti mimo liste advokata dostavljene od strane advokatske komore, u predkrivičnom postupku, nepravilno je primenjena odredba člana 71. stav 5. ZKP-a, no kako je postavljen branilac – advokat koji je član advokatske komore, dakle osoba sposobljena za obavljanje branilačke funkcije, time nije povređeno pravo na odbranu optuženog, jer mu nije uskraćeno pravo na stručnu pomoć a učinjeni propust nije od uticaja na zakonitost presude. Na strani 50 pobijane presude prvostepeni sud je dao razloge zbog kojih je branica – advokata AE prekinuo u davanju završne reči, jer je istu koristio za iznošenje neposrednih saznanja o pojedinim činjenicama iako je u dokaznom postupku odbijen predlog da se isti branilac sasluša kao svedok. Ovakvo postupanje branica, kako je to pravilno našao prvostepeni sud, suprotno je odredbama člana 346. ZKP-a, da branilac u završnoj reči izlaže odbranu a ne svedoči. Kako izlaganje branica očigledno nije bilo u vezi njegove uloge u predmetu – odbrane optuženog, već u cilju svedočenja, to su bili ispunjeni uslovi iz člana 347. stav 2. ZKP-a, za prekidanje izlaganja završne reči, zbog čega su suprotni žalbeni navodi ocenjeni neosnovanim. Navodi žalbe da je prvostepeni sud propuštanjem da u obrazloženju presude citira izneti deo završne reči pomenutog branica, učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. ZKP-a, takođe su neosnovani, jer prema odredbama člana 361. ZKP-a, citiranje završne reči ne predstavlja obavezan sadržaj prvostepene presude.

Sa iznetih razloga a nalazeći da je izreka prvostepene presude razumljiva i neprotivrečna sama sebi i razlozima presude, da su u obrazloženju presude izneti jasni, neprotivrečni i dovoljni razlozi o odlučnim činjenicama, da nema protivrečnosti između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržini isprava ili zapisnika o iskazima datim u postupku i samih tih isprava i zapisnika i da prvostepeni sud nepravilnom primenom odredbi ZKP-a nije povredio pravo odbrane optuženih u meri da bi to moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, Vrhovni sud je sve žalbene navode o postojanju bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 368. stav 1. tačka 11. i stava 2. člana 368. ZKP-a, ocenio neosnovanim.

Svim izjavljenim žalbama, osim žalbom optuženog GG, koji ne navodi žalbene osnove i razloge, prvostepena presuda pobija se i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. U žalbama optuženog BB, VV i njihovih branilaca, te branilaca optuženih AA i DD navodi se da prvostepeni sud nije potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje u odnosu na krivično delo izvršeno na štetu oštećenog OO1, jer nije utvrdio zbog čega na licu mesta gde su pronađeni posmrtni ostaci oštećenog nisu pronađeni svi delovi njegovog tela (nedostaju obe šake, jedan vratni pršljen i podježićna kost), i kompletna garderoba, već je nađena garderoba koja ne odgovara onoj za koju su optuženi EE i ŽŽ te svedok saradnik ZZ i svedok SS20 naveli da je oštećeni kritičnom prilikom imao na sebi, kao i da nije utvrđeno šta predstavlja beli prah kojim je telo bilo posuto, niti je analiziran sastav zemlje nađene na patikama oštećenog, a nije ni sa sigurnošću utvrđeno gde su u telu oštećenog pronađeni projektili, obzirom da je u zapisniku o uviđaju navedeno da je istražni sudija Okružnog suda u Sremskoj Mitrovici obaveštena od strane ovlašćenog službenog lica da je jedan projektil nađen u lobanji a drugi u kičmi oštećenog, dok iz nalaza i mišljenja sudske-medicinske veštak proizilazi da su oba nađena u lobanji. S tim u vezi u žalbama se zastupa teza da se radi o tzv. "sekundarnoj grobnici", tj. da je oštećeni ubijen i zakopan na nekom drugom mestu, a naknadno prenet i zakopan na mesto gde je dana 27.03.2003. godine pronađen.

Ovakvi žalbeni navodi ocenjeni su neosnovanim, jer je prvostepeni sud na osnovu priznanja optuženog ŽŽ i EE, iskaza svedoka saradnika ZZ, zapisnika o obdukciji, nalaza i mišljenja sudske-medicinsko-balističkih veštaka, zapisnika o uviđaju i iskaza svedoka SS7, nesumnjivo utvrdio da je oštećeni OO1 ubijen ispaljivanjem dva hica iz pištolja u potiljak i zakopan na mestu gde je i pronađen 27.03.2003. godine, da je posut krećom i vodom, da je telo oštećenog bilo gotovo bez mekih tkiva i nalazilo se u fazi poodmaklih truležnih promena koje odgovaraju utvrđenom datumu nastupanja smrti, da je postojala razglobljenost koštanog sistema, da je rendgenskim snimanjem kompletnog skeleta oštećenog utvrđeno postojanje dva projektila samo u lobanji oštećenog a ne i u

ostalim delovima skeleta i da je sin oštećenog prepoznao odeću u kojoj je oštećeni bio na dan nestanka, a i ključevi pronađeni u odeći odgovaraju ulaznim bravama zgrade i stana oštećenog. Kod ovako nesumnjivo utvrđenih činjenica, iznetim žalbenim navodima i po oceni Vrhovnog suda ne dovodi se u sumnju utvrđeno činjenično stanje, a teza o "sekundarnoj grobnici" predstavlja sopstvenu analizu žalilaca bez uporišta u izvedenim dokazima. To što je u zapisniku o uviđaju konstatovano da je istražni sudija obavešten od neimenovanog operativnog radnika SUP-a Beograd da je prilikom obdukcije oštećenog pronađen jedan projektil u lobanji a jedan u predelu kičme, ne dovodi u sumnju utvrđeno činjenično stanje, obzirom da je zapisnikom o obdukciji, rentgenskim snimkom i nalazom i mišljenjem komisije sudske medicinske i balističke veštak utvrđeno da su oba projektila pronađena u lobanji oštećenog. Kako je ova činjenica utvrđena od strane stručnjaka - veštaka sudske medicine Instituta za sudske medicinu a na osnovu egzaktnog podatka - rentgenskog snimka, tada obaveštenje dato istražnom sudiju od strane nestručne osobe koja je prisustvovala obdukciji, ne može dovesti u pitanje utvrđeno činjenično stanje u pogledu ove činjenice.

Stim u vezi neosnovane su i tvrdnje iznete u žalbama da odbijanjem da izvrši rekonstrukciju na licu mesta prvostepeni sud nije utvrdio da li je svedok saradnik ZZ mogao čuti pucnjeve ispaljene iz pištolja sa prigušivačem i prepoznati marku pištolja sa mesta gde se nalazio, jer je činjenica iz kog oružja je oštećeni ubijen pored iskaza svedoka saradnika utvrđena i iz odrane optuženih ŽŽ i EE u predkrivičnom i istražnom postupku, a koja odbrana je potvrđena nalazom i mišljenjem veštaka VV2 i VV1, pri čemu ni veštak VV6 nije isključio mogućnost da je ZZ mogao po zvuku prepoznati marku oružja iz kojeg su hici kritičnom prilikom ispaljeni.

Žalbama branilaca optuženih AA, BB, DD i VV, osporava se utvrđeno činjenično stanje u odnosu na politički motiv izvršenja krivičnih dela na štetu oštećenih OO1 i OO, tvrdnjom da isti nisu bili politički protivnici SS2 i da je sud odbijanjem da obavi veštačenje putem eksperata i političkih analitičara propustio da u pogledu te činjenice pravilno utvrdi činjenično stanje. Suprotno iznetim žalbenim navodima prvostepeni sud je pravilno utvrdio i na strani 165 obrazloženja presude dao razloge koje prihvata i Vrhovni sud, da je SS2 izdao nalog za ubistvo oštećenih kao političkih protivnika, a što je utvrđeno iz iskaza osumnjičenog DD u predkrivičnom postupku, optuženog ŽŽ u predkrivičnom i istražnom postupku, optuženog GG u predkrivičnom postupku, svedoka saradnika ZZ, te iskaza svedoka SS6, SS7 i SS29. Predloženim veštačenjem može se utvrđivati samo javni odnos učesnika na političkoj sceni, no ne i njihovi nejavni međusobni odnosi i lične političke procene SS2, pa se samim time izvođenjem navedenog dokaza ne može utvrđivati zbog čega je SS2 navedene oštećene smatrao političkim protivnicima, čije je delovanje "direktna opasnost za zemlju", zbog čega se ono više ne može tolerisati, već oštećeni moraju biti i fizički uklonjeni.

Žalbama branilaca optuženog AA i DD ukazuje se na propust prvostepenog suda u utvrđivanju činjeničnog stanja, da saslušanjem svedoka koji su navodno videli izvršioce krivičnog dela na štetu oštećenog OO, proveri odbranu optuženog AA i odbranu optuženog GG iz predkrivičnog postupka kao i izvršeno prepoznavanje optuženih BB, GG i EE od strane svedoka SS3, SS13 i SS14.

Izneti žalbeni navodi su neosnovani, jer svedok SS30 i SS31 govore o raznim licima koja su u maju i prvoj polovini juna 2000. godine boravili u stanu II, a sa fotografije su sa sigurnošću prepoznali samo JJ5, no u neposrednom prepoznavanju ni njega nisu prepoznali, već su izjavili da se lika tih lica više ne sećaju. Svedok SS32 i SS33, govore o licu koga su zapazile kritične večeri na ulici u blizini stana oštećenog OO i neznaju da li to lice ima veze sa izvršenjem krivičnog dela na štetu oštećenog. Svedok SS34 videla je dva momka kako su istrčala iz pešačkog prolaza sa bočne strane dvorišta OO no nije ih mogla opisati i prepoznati, svedok SS35 kritične noći videla je jednog momka na ulici pored svog stana koji je 300 metara udaljen od stana OO, svedok SS36 videla je kritične noći dva mladića kako istrčavaju iz prolaza pored dvorišta oštećenog i to na dve do tri sekunde, s'leđa i delimično profila, stim što im lik nije videla, dok svedoci SS37 i SS38 kritičnom prilikom nisu bili u blizini mesta događaja niti imaju bilo kakvih saznanja o boravku nekih lica u stanu II, u kritičnom periodu. Kod takvog stanja stvari u vezi navedenih svedoka, te činjenice da je optuženi GG detaljno opisao ko je i na koji način izvršio predmetno krivično delo a što je potvrđeno nalazima i mišljenjima veštaka i pismenim dokazima, ne dovodi se u sumnju utvrđeno činjenično stanje, zbog čega su i u ovom delu žalbeni navodi ocenjeni neosnovanim. Iz istih razloga neosnovane su i tvrdnje branioca optuženog AA, da je prvostepeni sud odbijanjem da se od strane svedoka SS3, SS13 i SS14 obavi prepoznavanje SS39, SS40 i SS41, te ne izvođenjem dokaza saslušanjem svedoka SS42, propustio da potpuno i pravilno utvrdi činjenično stanje.

Iz odbrana optuženih ŽŽ, EE, GG, DD i ĐĐ, u delu u kome ih je prihvatio i izvedenih dokaza koje je pravilno ocenio, te u smislu člana 361. tačka 7. ZKP-a određeno i potpuno izneo i analizirao, prvostepeni sud je potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje, te za isto dao jasne, dovoljne i neprotivrečne razloge, koje u svemu prihvata i Vrhovni sud, zbog čega su žalbeni navodi branilaca optuženih AA i VV da sud nije uzeo u obzir psihički profil svedoka saradnika ZZ u oceni njegovog iskaza; optuženog BB i njegovih branilaca da DNK analiza pronađene majice i odsustvo otiska njegovih prstiju na pronađenom pištolju, isključuje optuženog BB kao izvršioca krivičnog dela na štetu oštećenog OO, da je nemoguće da profesionalac JSO sa udaljenosti od manje od četiri metara sa osam ispaljenih hitaca promaši oštećenog a potom se na njegove povike tri profesionalna pripadnika JSO toliko uplaše da bezglavo pobegnu sa lica mesta, da je nemoguće da oštećeni OO1 nakon prvog ispaljenog hica nije pao u već iskopanu rupu, da je sudske medicinsko-balističko veštačenje neprofesionalno obavljeno, da iskazi svedoka SS7 i SS29 nisu pravilno ocenjeni, da zbog nedostatka flaše na kojoj su pronađeni otisci prstiju optuženog BB ne postoji mogućnost provere istih, da odbijanjem izvođenja predloženih dokaza nisu proverene odbrane svih optuženih; žalbe branioca optuženog VV da zbog odbijanja dokaznih predloga činjenično stanje u vezi izvršenja krivičnog dela na štetu OO1 nije potpuno i pravilno utvrđeno; branioca optuženog EE da nema dokaza da je optuženi izvršio krivična dela za koja je oglašen krivim; branioca optuženog GG da bez psihijatarskog veštačenja sud nije mogao utvrditi da ne postoje elementi koji isključuju njegovu krivičnu odgovornost i da je delo izvršio s direktnim umišljajem; branioca optuženog ŽŽ da je sud olako prešao preko

odbrane optuženog na glavnom pretresu i da je propustio da izvođenjem predloženih dokaza pravilno i potpuno utvrdi činjenično stanje; optuženog DD i njegovih branilaca da prvostepeni sud odbijanjem predloga: da se saslušaju svedoci SS0, SS1, AN i AE i pribave spisi disciplinskog suda Advokatske komore Beograda, da se izvrši uviđaj na okolnosti vidljivosti kroz vrata načelstva resora državne bezbednosti na Institutu za bezbednost, da se u cilju provere iskaza svedoka saradnika ZZ koji nije potvrđen ni jednim izvedenim dokazom zatraže izveštaji iz svih službenih evidencija u kojima bi mogao da se nađe kakav karton sa slikom i ličnim podacima oštećenog OO1, da se od protokola vile "j" zatraži podatak o eventualnom prisustvu optuženog DD na prijemu u navedenoj vili u kritično vreme, da se proveri kako se i po čijem odobrenju mogu izdati falsifikovane lične karte, da se saslušaju kao svedoci članovi obezbeđenja optuženog AA na okolnosti pratnje na prijem u vilu "j" u kritičnom periodu - činjenično stanje nije pravilno i potpuno utvrđeno, ocenjeni su neosnovanim jer predstavljaju sopstvenu analizu izvedenih dokaza suprotno analizi koju je dao prvostepeni sud a koju prihvata i Vrhovni sud.

Na isti način ocenjeni su i žalbeni navodi branioca optuženog AA da je radi potpunog i pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja neophodno izvođenje dokaza saslušanjem svedoka SS43 i SS44 na okolnost njihovih saznanja o izvršenju predmetnih krivičnih dela, te žalbe branioca optuženog DD da je na iste okolnosti neophodno izvođenje dokaza, pored saslušanja svedoka SS43, i svedoka SS45 i SS46, pribavljanje knjige autora SS43 " " i grafološko veštačenje navodne posvete upućene SS2 a sve u vezi novinskih članaka u kojima se iznose navodna suprotna saznanja ovih svedoka o predmetnim krivičnim delima od onih koje je utvrđeno prvostepeni sud u ovom postupku. Ovo s toga što je prvostepenom presudom činjenično stanje u svemu pravilno i potpuno utvrđeno i citiranjem novinskih napisa nije dovedeno u sumnju. Osim toga, napisi u štampi neautorizovani od strane navedenih lica ne predstavljaju dokaz u krivičnom postupku. Ovo posebno kod utvrđene zakonske obaveze iz člana 223. ZKP-a, da svako treba da prijavi izvršenje krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti i krivične odgovornosti svakoga (osim lica iz člana 332. stav 4. KZ-a) ko zna učinjocu krivičnog dela za koje se po zakonu može izreći kazna od 30 do 40 godina zatvora, pa to ne prijavi (član 332. stav 1. KZ-a).

Vezano za iznete žalbene navode, Vrhovni sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno ocenio izvedene dokaze i pravilno postupio kada je odbio izvođenje predloženih dokaza. Naime, prema nalazima veštaka psihološki profil svedoka saradnika ZZ bitno se ne razlikuje od psihološkog profila optuženih BB, EE i ŽŽ koji su pristali na psihološko - psihiyatarsko veštačenje, jer je za sve njih utvrđeno da su inteligentne osobe koje su obzirom na svoje intelektualne sposobnosti i životno iskustvo, u vreme izvršenja krivičnog dela imale mogućnost racionalnog izbora i svesnog opredeljenja, pa su se opredelili za ona rešenja koja su im bila najprihvatljivija. Što se tiče sklonosti ka gratifikacijama, i kod optuženog BB utvrđena je sklonost ka materijalnoj dobiti i drugim gratifikacijama, zbog čega se iz postojanja istih sklonosti kod svedoka saradnika ZZ ne može izvoditi zaključak da su očekivane gratifikacije isključivi razlog njegovog prihvatanja da u ovom postupku svedoci kao svedok saradnik. Kako je optuženi GG odbio da se podvrgne veštačenju a sud nije našao da postoji sumnja u njegovu uračunljivost, to je suprotno žalbenim navodima prvostepeni sud pravilno našao da je optuženi GG krivično odgovoran za izvršenje krivičnog dela i da je isto izvršio sa direktnim umišljajem. Po nalaženju Vrhovnog suda utvrđeno činjenično stanje nije dovedeno u sumnju odbijanjem prvostepenog suda da izvede dokaze iznete u žalbama, o čemu su na stranama 172 do 175 presude dati jasni i neprotivrečni razlozi, kao ni primedbama na izvedene dokaze, koje primedbe je prvostepeni sud ocenio na strani 164 presude. Vrhovni sud u svemu prihvata zaključak prvostepenog suda da izvođenje predloženih dokaza nije od uticaja na utvrđivanje činjeničnog stanja, zbog čega je njihovo izvođenje suvišno i nepotrebno, a da su iznete primedbe na izvedene dokaze usmerene ka njihovom obezvređivanju.

Tvrđnje iznete u žalbi branioca optuženog ĐĐ, advokata AZ, da učinilac krivičnog dela neprijavljanja pripremanja krivičnog dela mora biti siguran u postojanje svih okolnosti koje čine radnju krivičnog dela koje se priprema i da u tom delu prvostepeni sud nije pravilno utvrđio činjenično stanje, jer optuženi nije bio u to siguran, su neosnovane. Ovo stoga što za izvršenje predmetnog krivičnog dela nije potrebno postojanje znanja, niti uopšte svesti o svim okolnostima pripremanja izvršenja krivičnog dela pa čak ni o licu ili licima koja vrše pripremanje, o vremenu i mestu vršenja priprema, o tome prema kom licu, kada i gde bi pripremano delo trebalo biti izvršeno, izuzev ako te okolnosti predstavljaju bitno obeležje krivičnog dela u pitanju. U konkretnom slučaju okriviljeni ĐĐ je znao čije ubistvo se priprema, kako sam kaže - ubistvo OO1, da pripreme obavlja " " JSO AA a po nalogu "šefa" pod kojim je on podrazumevao načelnika resora državne bezbednosti, a na osnovu kojih informacija je obzirom na svoja lična svojstva i posao kojim se bavio (" " odeljenja za kontraobaveštajne i bezbednosne poslove u JSO), imao punu svest o niskim pobudama kao motivu izvršenja krivičnog dela, dakle o okolnosti koja predstavlja zakonsko obeležje krivičnog dela kvalifikovanog ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS (sada 114. tačka 5. KZ-a). Izrekom presude on je i oglašen krivim za neprijavljanje pripremanja krivičnog dela ubistva iz niskih pobuda, a ne i svirepog ubistva, zbog čega su neosnovani navodi branioca da zbog toga što nije znao na koji način će ubistvo biti izvršeno (svirepo ili ne), može se raditi samo o krivičnom delu iz stava 1. člana 202. KZ RS. Pri tome, pravilno je prvostepeni sud u izreci presude opisao radnje optuženog i nakon saznanja da je delo izvršeno, kada i je i saznao za svirep način njegovog izvršenja te pravilno zaključio da su te radnje konzumirane izvršenjem krivičnog dela iz člana 201. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS (sada člana 331. stav 2. u vezi stava 1. KZ-a).

Stim u vezi neosnovani su i navodi branioca optuženog ĐĐ, advokata AI, da je sud pogrešno utvrđio da je optuženi ĐĐ krivično delo izvršio sa umišljajem jer je on ustvari pogrešno ocenio da je optuženi AA odustao od izvršenja krivičnog dela i olako držao da oštećeni OO1 neće biti ubijen a zakon za predmetno krivično delo ne predviđa nehatnu odgovornost, odnosno da je postupao u krajnjoj nuždi zbog pretrpe optuženog AA, što isključuje protivpravnost njegovog dela. Kako je optuženi znao da se priprema ubistvo oštećenog iz niskih pobuda i da ga priprema optuženi AA, to je njegova zakonska obaveza bila da to prijavi a ne da očekuje i olako drži da će se optuženi AA eventualno predomisliti i odustati od izvršenja krivičnog dela, zbog čega ga takvo eventualno razmišljanje, ukoliko je i postojalo ne ekskulpira krivične odgovornosti za izvršeno krivično delo i ne dovodi u pitanje postojanje njegovog umišljaja u odnosu na izvršeno krivično delo. Pozivanje na krajnju nuždu u

konkretnom slučaju raktički preastavija nedozvojeno upoređivanje ugroženih vrednosti, tj. života ostecenog OO1 i života optuženog i njegove porodice kao i procenu koje je zlo veće, odnosno manje. U odnosu na konkretnog optuženog pozivanje na krajnju nuždu je neosnovano i po osnovu člana 10. stav 4. KZ SRJ (sada član 20. stav 4. KZ-a), jer upravo optuženi ĐĐ kao _____ odeljenja za kontraobaveštajne i bezbednosne poslove u JSO, Resora državne bezbednosti bio je dužan da se izloži određenim opasnostima nastalim u vršenju profesionalne dužnosti. Sam optuženi je u svojoj odbrani naveo da je njegov posao bio da proverava da li se neko od pripadnika JSO bavi kriminalom i u skladu sti preduzima odgovarajuće mere, a konkretno pripremanje ubistva oštećenog OO1, svakako predstavlja kriminal, što znači da je optuženi i profesionalno bio dužan da prihvatajući rizik navedene pretnje, prijavi pripremanje navedenog krivičnog dela.

Žalbama optuženog BB, branioca optuženog AA i VV neosnovano se osporava utvrđenje prvostepenog suda da je optuženi AA organizovao kriminalnu grupu u smislu člana 504a ZKP-a i člana 3. Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u suzbijanju organizovanog kriminala, tvrdnjom da nije dokazano formiranje organizovane kriminalne grupe čiji cilj je bio vršenje krivičnih dela ubistva radi sticanja materijalne dobiti i moći, te da su njene aktivnosti bile planirane na duže vreme a po unapred određenim zadacima i ulogama.

Ovo s`toga što je iz izvedenih dokaza nesumnjivo utvrđeno, a kako je to prvostepeni sud objasnio na strani 134 obrazloženja presude, da je optuženi AA od pripadnika JSO koje je sam odabrao organizovao kriminalnu grupu u kojoj je svaki član imao unapred određeni zadatak i ulogu, a što nesumnjivo proizilazi iz odbrane optuženih EE i ŽŽ u predkrivičnom i istražnom postupku, optuženog GG u predkrivičnom postupku i iskaza svedoka saradnika ZZ. To što oni sebe nisu smatrali kriminalnom grupom ne znači da to objektivno nisu bili, jer su po načinu organizacije i delovanja ispunjavali sve zakonske elemente neophodne za postojanje kriminalne grupe. Da je delatnost grupe bila planirana na duže vreme i uz primenu nasilja proizilazi iz činjenice da je grupa od juna pa do 25. avgusta 2000. godine u različitim ulogama izvršila dva teška krivična dela (kvalifikovanog ubistva i pokušaja ubistva), za koja se može izreći kazna zatvora teža od pet godina a svi pripadnici kriminalne grupe su za izvršena krivična dela stekla materijalnu dobit. Kako optuženi AA po sopstvenim navodima nije _____ JSO od juna 2001. godine a optuženi VV i GG se od 24.02.2001. godine nalaze u pritvoru, tada se iz činjenice da kriminalna grupa optuženog AA nakon ubistva oštećenog OO1 nije izvršila drugo krivično delo, ne može zaključivati, kako se to čini u žalbama, da delatnost kriminalne grupe nije bila planirana na duže vreme.

Iz svih navedenih razloga, žalbe optuženih i njihovih branilaca po osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, ocenjene su neosnovanim.

Izjavljenim žalbama pobija se prvostepena presuda i zbog povrede krivičnog zakona na štetu optuženih, pa se u žalbi branilaca optuženog BB tvrdi da optuženom BB nije data mogućnost da iznosi odbranu za krivično delo iz člana 227. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, za koje je u odnosu na njega odbijena optužba, što je neosnovano, jer je optuženom takva mogućnost data no on je odbio da iznese odbranu i branio se čutanjem. U žalbama branilaca optuženog DD tvrdi se da neprijavljanje izvršilaca krivičnog dela na štetu optuženog OO ne predstavlja pomaganje u izvršenju krivičnog dela ukoliko nije unapred obećano, što je takođe neosnovano. Ovo stoga što je prvostepeni sud u kontekstu svih izvršenih radnji optuženog DD, pravilno primenio krivični zakon kada je našao da je optuženi, osim time što je pribavio i dao optuženom AA falsifikovane lične karate, i neprijavljanjem izvršilaca krivičnog dela koje se obzirom na radnje koje su mu prethodile podrazumevalo, znatno olakšao izvršiocima izvršenje krivičnog dela jer je to za njih značilo da delo neće biti otkriveno niti oni kao izvršioc. Isto tako, prvostepeni sud je pravilno primenio krivični zakon kada je u vreme presuđenja, radnje za koje je optuženog ĐĐ oglasio krivim, pravno kvalifikovao kao krivično delo iz člana 202. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, obzirom da je u dokaznom postupku nesumnjivo utvrđeno da je optuženi znao da se priprema izvršenje krivičnog dela za koje je u vreme njegovog izvršenja bila propisana i mogla se izreći smrtna kazna (kasnim izmenama zakona, kazna zatvora u trajanju od 40 godina), zbog čega su navodi branilaca optuženog ĐĐ da optuženi može odgovarati eventualno za krivično delo iz stava 1. člana 202. KZ RS, ocenjeni neosnovanim.

U žalbama optuženog BB, njegovih branilaca i branioca optuženog AA, VV i ŽŽ, navodi se da je prvostepeni sud povredio krivični zakon na štetu navedenih optuženih, time što je suprotno odredbama člana 4. stav 2. KZ SRJ na njih primenio strožiji krivični zakon, kojim je za krivično delo ubistva iz člana 47. stav 2. tačka 1. i 4. KZ RS propisana i kazna zatvora u trajanju od 40 godina, jer se primenom blažeg zakona za navedeno krivično delo optuženima mogla izreći maksimalna kazna zatvora u trajanju od 15 godina. Ovakvi žalbeni navodi su neprihvatljivi jer prema članu 4. stav 1. KZ SRJ na učinjocu krivičnog dela primenjuje se zakon koji važi u vreme izvršenja krivičnog dela a stav 2. istog člana propisuje da ako je posle izvršenja dela izmenjen zakon jednom ili više puta, primeniće se zakon koji je blaži za učinjoca. Navedeni optuženi su krivično delo ubistva iz niskih pobuda i na svirep način izvršili 25.08.2000. godine, kada je za isto bila zaprečena kazna zatvora u trajanju od najmanje 10 godina ili smrtna kazna. Posle izvršenja krivičnog dela stupio je na snagu Zakon o izmenama i dopunama KZ SRJ ("Sl. list SRJ", broj 61 od 09.11.2001. godine koji je stupio na snagu 17.11.2001. godine), kojim je u članu 1 bilo propisano da se smrtna kazna može izreći kada je propisana zakonom republike a članom 3. da zatvor ne može biti kraći od 30 dana ni duži od 15 godina, dok je stav 2. istog člana izmenjen tako što je određeno da se za najteža krivična dela ili najteže oblike teških krivičnih dela može propisati kazna zatvora od 40 godina. Ova kazna se može propisati samo uz kaznu zatvora od 15 godina i ne može se izreći licu koje u vreme izvršenja krivičnog dela nije navršilo 21 godinu života.

Iz navedenog jasno proizilazi da se nakon stupanja na snagu ovog Zakona pa do donošenja prvostepene presude više nije mogla izreći smrtna kazna i kazna zatvora u trajanju od 20 godina, a Zakonom o izmenama i dopunama KZ RS koji je objavljen u Službenom glasniku RS broj 10 od 01.03.2002. godine i koji je stupio na snagu 09.03.2002. godine, brisan je član 2a KZ RS, za ona krivična dela za koja je bila propisana smrtna kazna, pa je umesto iste propisana kazna zatvora u trajanju od 40 godina, tako da je za predmetno krivično delo za koje su navedeni optuženi oglašeni krivim propisana kazna zatvora od najmanje 10 godina ili zatvor od 40 godina. Iz ovih

zakonskih odredbi jasno proizilazi da se u periodu nakon citiranih izmena zakona do donošenja prvostepene presude na teritoriji Republike Srbije umesto smrtne kazne mogla izreći kazna zatvora u trajanju od 40 godina, pod uslovom da je za konkretno krivično delo propisana i kazna zatvora u trajanju od 15 godina, pa, dakle, nema nikakve dileme da je u vreme donošenja prvostepene presude za konkretno krivično delo bio blaži zakon koji ne predviđa smrtnu kaznu, kako je to pravilno našao prvostepeni sud imajući u vidu obaveznu primenu člana 4. stav 2. KZ SRJ, zbog čega su i žalbeni navodi o povredi krivičnog zakona na štetu optuženih, ocenjeni neosnovanim.

Obzirom da je nakon donošenja prvostepene presude izmenjen krivični zakon donošenjem Krivičnog zakonika ("Službeni glasnik RS", broj 85 od 06.10.2005. i broj 88 od 14.10.2005. godine, a koji se primenjuje od 01.01.2006. godine), kojim je za izvršenje krivičnog dela ubistva iz niskih pobuda iz člana 47. stav 2. tačka 4. KZ RS i ubistva na svirep način iz člana 47. stav 2. tačka 1. KZ RS (sada krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a), propisana kazna zatvora od najmanje 10 godina ili zatvor od 30 do 40 godina, a za krivično delo neprijavljanje pripremanja krivičnog dela iz člana 202. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS (sada član 331. stav 2. u vezi stava 1. KZ-a) kazna zatvora u trajanju od tri meseca do tri godine, dok je krivična odgovornost i kažnjivost organizatora zločinačkih udruženja iz člana 26. KZ SRJ, kao poseban oblik saučesništva, ukinuta i ugrađena u saizvršilaštvo (član 33. KZ-a), to je Vrhovni sud po obaveznoj primeni najblažeg zakona za učinioca krivičnog dela (član 5. stav 2. KZ-a), a našavši da je Krivični zakonik prema propisanim kaznama za navedena krivična dela blaži za učinioce, po službenoj dužnosti preinačio prvostepenu presudu u pogledu pravne ocene dela, tako što je krivično delo za koje su optuženi AA pod II i II tačka 1 i optuženi BB, EE i GG pod II tačka 1 izreke presude oglašeni krivim, pravno kvalifikovao kao krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. KZ-a u pokušaju i saizvršilaštvo u vezi člana 30. i 33. KZ-a, a krivično delo za koje su optuženi AA pod II i II tačka 2 i optuženi BB, EE, ŽŽ i VV pod II tačka 2 izreke presude oglašeni krivim, pravno kvalifikovao kao krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a, u saizvršilaštvo u vezi člana 33. KZ-a, dok je krivično delo za koje je optuženi ĐĐ pod IV izreke presude oglašen krivim, pravno kvalifikovao kao krivično delo neprijavljanje pripremanja krivičnog dela iz člana 331. stav 2. u vezi stava 1. KZ-a.

U odnosu na optuženog DD, Vrhovni sud je pored preinačenja pravne ocene dela zbog obavezne primene blažeg zakona, povodom žalbe optuženog i njegovih branilaca, a ispitujući prvostepenu presudu po službenoj dužnosti u smislu člana 380. stav 1. tačka 2. ZKP-a, našao da je prvostepeni sud pravno kvalifikujući krivično delo za koje je optuženog oglasio krivim pod III i III tačka 2 izreke presude, kao krivično delo ubistva na svirep način, izvršenog pomaganjem, povredio krivični zakon na štetu optuženog. Ovo stoga što u izreci presude nije utvrđeno i opisano postojanje umišljaja optuženog na pomaganje u izvršenju svirepog ubistva, već samo na pomaganje u izvršenju ubistva iz niskih pobuda, zbog čega je u tom delu u odnosu na navedenog optuženog prvostepena presuda preinačena u pogledu pravne ocene krivičnog dela, tako što je navedeno delo pravno kvalifikovano kao krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. KZ-a pomaganjem u vezi člana 35. KZ-a, dok je delo opisano pod III i III tačka 1 izreke presude pravno kvalifikovano kao krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 5. KZ-a u pokušaju i pomaganjem u vezi člana 30. i 35. KZ-a.

Ispitujući pobijanu presudu u delu odluke o izrečenim kaznama, Vrhovni sud nalazi da je prvostepeni sud u odnosu na optužene AA i BB pravilno utvrdio olakšavajuće i otežavajuće okolnosti, te pravilno i potpuno cenio njihov značaj. Stoga je Vrhovni sud optuženom AA za izvršeno krivično delo zločinačkog udruživanja iz člana 227. stav 1. KZ RS (za koje delo je KZ RS blaži za učinioca od KZ-a), identično kao i prvostepeni sud utvrdio kaznu zatvora u trajanju od pet godina, nalazeći da samo maksimalna kazna za navedeno delo odgovara potrebnoj društvenoj osudi ovog krivičnog dela i stepenu krivice optuženog, koji je kao _____ JSO kojoj je zadatak da štiti bezbednost građana, suprotno njenoj nameni, od njenih pripadnika koje je odabralo, organizovalo kriminalnu grupu za vršenje najtežih krivičnih dela (teških ubistava), zbog čega blaže kažnjavanje nije opravdano.

Obzirom na uloge optuženog AA i BB u izvršenju krivičnog dela teškog ubistva iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a, na štetu oštećenog OO1 gde je optuženi AA neposredno organizovao izvršenje istog i obezbedio svu potrebnu logistiku za njegovo izvršenje, a prema odbrani optuženog EE, neposrednim izvršiocima i doslovno rekao kako treba da izvrše predmetno krivično delo (da ga u _____, predstavljajući se kao policajci uhapse, ubace u kombi, negde odvezu i ubiju, te preko njega stave živi kreč), čime im je faktički naredio svirepo postupanje prema oštećenom, a da je optuženi BB osim što je učestvovao u otmici oštećenog u njega i ispalio dva projektila i ubio ga, po nalaženju Vrhovnog suda niti jedna utvrđena olakšavajuća okolnost ne može opravdati blaže kažnjavanje navedenih optuženih, jer se radi o najtežem obliku izvršenja teškog krivičnog dela koje zasluguje najtežu kaznu, zbog čega je Vrhovni sud obojici optuženih za navedeno krivično delo utvrdio kazne zatvora u trajanju od po 40 godina, a suprotne žalbene navode njihovih branilaca odbio kao neosnovane.

U odnosu na optužene ŽŽ i VV, Vrhovni sud nalazi da je prvostepeni sud odlučujući o kazni na koju ih je za izvršeno krivično delo osudio i pored pravilno utvrđenih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, nije pravilno cenio njihove uloge u izvršenju krivičnog dela, koje su u odnosu na uloge optuženog AA i BB, manjeg značaja, jer način izvršenja krivičnog dela nisu sami odredili, već je to učinio optuženi AA a oni ga prihvatali, te u oštećenog nisu ni pucali iz vatrenog oružja i ubili ga, već je to učinio optuženi BB. Posebno nije dovoljno cenjen doprinos optuženog ŽŽ u utvrđivanju činjeničnog stanja, koji je svojim priznanjem izvršenja krivičnog dela i detaljnim opisom načina njegovog izvršenja i uloge svakog od učesnika u izvršenju dela, znatno pomogao sudu da pravilno i potpuno utvrdi činjenično stanje. Obzirom na ove okolnosti i činjenicu da Krivični zakonik za ovo krivično delo propisuje blažu maksimalnu kaznu od KZ RS (od 30 do 40 godina), Vrhovni sud je uvažavajući žalbe branilaca optuženog ŽŽ i žalbe optuženog VV i njegovog branjoca (koji se nisu žalili zbog odluke o kazni, ali prema odredbama člana 383. ZKP-a, njihove žalbe zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i povrede krivičnog zakona u sebi sadrže i žalbu zbog odluke o krivičnoj sankciji), po ovom osnovu žalbenog pobijanja, preinačio prvostepenu presudu i optuženog ŽŽ za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a,

osudio na kaznu zatvora u trajanju od 30 godina, u koju kaznu mu je uracunato vreme provedeno u pritvoru od 24.03.2003. godine pa nadalje, a VV za isto delo na kaznu zatvora u trajanju od 35 godina, nalazeći da su izrečene kazne srazmerne njihovim ulogama u izvršenju krivičnog dela i stepenu njihove krivice, te nužne i dovoljne za ostvarenje zakonom predviđene svrhe kažnjavanja iz člana 42. KZ-a.

U odnosu na optuženog EE, po oceni Vrhovnog suda, prvostepeni sud je pored pravilno utvrđenih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, precenio značaj priznanja izvršenja krivičnog dela na štetu oštećenog OO1 i neosporavanja njegovog potpisa na zapisnicima u predkrivičnom i istražnom postupku, jer je i ovaj optuženi kao i optuženi ŽŽ, na glavnom pretresu negirao izvršenje krivičnog dela i svoje ranije iskaze (za razliku od optuženog ŽŽ koji je tvrdio da su mu raniji iskazi iznudeni, optuženi EE navodi da se ne seća da je te iskaze dao i da mu ništa od onoga što se u tim iskazima navodi, nije poznato, čime takođe upućuje na zaključak da su navedeni iskazi na nedozvoljeni način pribavljeni), zbog čega je Vrhovni sud uvažavajući u tom delu žalbu Specijalnog tužioca OJT u Beogradu preinačio prvostepenu presudu i optuženom EE za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. tačka 1. i 5. KZ-a, utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 30 godina. Pri tome Vrhovni sud nalazi da je tako utvrđena kazna srazmerna njegovoj ulozi u izvršenju ovog krivičnog dela i stepenu njegove krivice te da ista predstavlja neophodnu društvenu osudu za izvršenje predmetnog krivičnog dela.

Za pomaganje u izvršenju krivičnog dela teškog ubistva iz člana 114. tačka 5. KZ-a, na štetu oštećenog OO1, Vrhovni sud je optuženom DD utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 15 godina, a za pomaganje u izvršenju krivičnog dela pokušaja teškog ubistva iz člana 114. tačka 5. KZ-a, na štetu oštećenog OO, kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, te ga je primenom odredaba člana 48. stav 2. tačka 2. KZ SRJ osudio na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 15 godina (na koju kaznu je osuđen i prvostepenom presudom). Pri tome, Vrhovni sud je našao da je prvostepeni sud pravilno utvrdio i ocenio sve olakšavajuće i otežavajuće okolnosti na strani optuženog a koje su od značaja za odluku o kazni, te pravilno zaključio da pomaganje kao najblaži oblik saučesništva u izvršenju krivičnog dela opravdava blaže kažnjavanje od kažnjavanja saizvršilaca u predmetnim krivičnim delima. Stoga su žalbeni navodi Specijalnog tužioca u kojima se ne ističu neke nove otežavajuće okolnosti, već se paušalno za sve optužene koji su učestvovali u izvršenju krivičnih dela izvršenih na štetu oštećenih OO1 i OO traži utvrđivanje pojedinačnih kazni zatvora od 40 godina i osuda na istu kaznu, ocenjeni neosnovanim. Ovo pogotovo kod činjenice da Krivični zakonik za navedena krivična dela predviđa blaži posebni maksimum kazne od KZ RS i da su odredbe člana 48. stav 2. tačka 2. KZ SRJ o izricanju jedinstvene kazne za krivična dela u sticaju, u odnosu na optuženog DD blaže od odredbi člana 60. stav 2. tačka 2. KZ-a, zbog čega je Vrhovni sud prilikom izricanja jedinstvene kazne zatvora optuženom DD, po obaveznoj primeni blažeg zakona primenio odredbe člana 48. stav 2. tačka 2. KZ SRJ prema kojima ako je za neko krivično delo u sticaju utvrđena kazna zatvora od 15 godina, kao jedinstvena kazna može se izreći samo ta kazna.

Za krivično delo teško ubistvo u pokušaju iz člana 114. tačka 5. KZ-a u vezi člana 30. KZ-a, izvršeno na štetu oštećenog OO, Vrhovni sud je našavši da je prvostepeni sud potpuno i pravilno utvrdio i ocenio olakšavajuće i otežavajuće okolnosti na strani optuženih AA, BB, EE i GG, optuženima utvrdio identične kazne zatvora kao i prvostepeni sud, i to: optuženima AA i BB u trajanju od po 15 godina, optuženom EE u trajanju od 13 godina a optuženog GG za navedeno krivično delo osudio na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina. Pri tome Vrhovni sud je prihvatio zaključak prvostepenog suda da su činjenice, da je krivično delo ostalo u pokušaju i da su štetne posledice krivičnog dela - lake telesne povrede oštećenog, od značajnog uticaja na visinu kazne budući da Krivični zakon za pokušaj predviđa blaže kažnjavanje. Obzirom na uloge navedenih optuženih u izvršenju predmetnog krivičnog dela i to da je AA organizovao njegovo izvršenje, da je BB ispalio osam hitaca u oštećenog, da je GG, s`jedne strane, imao ključnu ulogu u pribavljanju sredstava za izvršenje krivičnog dela, bekstvu sa lica mesta i skrivanju u objektima vojske, a da je, s`druge strane, priznanjem izvršenja krivičnog dela i detaljnim opisom uloga svih učesnika u izvršenju ovog dela pomogao u utvrđivanju činjeničnog stanja a da je optuženi EE kritičnom prilikom pazio da neko ne nađe - čuvaо stražu, Vrhovni sud nalazi da utvrđene kazne zatvora, odnosno izrečena kazna optuženom GG predstavljaju neophodnu društvenu osudu izvršenog krivičnog dela i odgovaraju stepenu krivice optuženih, te su nužne i dovoljne za ostvarenje zakonom predviđene svrhe kažnjavanja iz člana 42. KZ-a. Stoga su navodi žalbe Specijalnog tužioca da se i u odnosu na ovo krivično delo svrha kažnjavanja može postići samo utvrđivanjem, odnosno osudom na kaznu zatvora u trajanju od 40 godina, ocenjeni neosnovanim, jer za takve navode tužilac ne daje neke nove činjenice i okolnosti koje bi bile od uticaja na donošenje drugačije odluke.

Kod utvrđenih pojedinačnih kazni za dela u sticaju u odnosu na optuženog AA, BB i EE, Vrhovni sud je primenom člana 60. stav 2. tačka 1. KZ-a, kao blažeg zakona za navedene optužene, iste osudio na jedinstvene kazne zatvora i to: AA i BB u trajanju od po 40 godina a EE u trajanju od 30 godina, pri čemu je optuženom BB u izrečenu kaznu zatvora uračunato vreme provedeno u pritvoru od 28.03.2003. godine, pa nadalje a optuženom EE od 12.04.2003. pa nadalje, nalazeći da će tako izrečene kazne dovoljno delovati na optužene da ubuduće ne čine krivična dela, da će one uticati na druge da ne vrše krivična dela te da će ovakva društvena osuda za navedena krivična dela delovati na jačanje morala i učvršćivanje obaveze poštovanja zakona, kako je to i predviđeno odredbama člana 42. KZ-a. Suprotni žalbeni navodi branilaca optuženog AA, BB, EE i GG, ocenjeni su neosnovanim.

Uvažavajući žalbe optuženog ĐĐ i njegovih branilaca kojima se predlaže blaže kažnjavanje optuženog kako zbog olakšavajućih okolnosti na strani optuženog tako i zbog Krivičnim zakonikom predviđene blaže kazne za predmetno krivično delo, Vrhovni sud je optuženog za izvršeno krivično delo osudio na kaznu zatvora u trajanju od dve godine, nalazeći da prvostepenom presudom utvrđene olakšavajuće okolnosti kao i činjenica da Krivični zakonik za ovo krivično delo propisuje maksimalnu kaznu zatvora u trajanju od tri godine, opravdavaju izricanje navedene kazne, te da ista odgovara stepenu krivice optuženog i potrebnoj društvenoj osudi izvršenog krivičnog dela. Žalbeni navodi Specijalnog tužioca kojima se traži strožije kažnjavanje optuženog od onog u prvostepenoj presudi kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine su neosnovani, ier po obaveznoj primeni

blažeg zakona - Krivičnog zakonika, osuda na kaznu zatvora veću od tri godine, zakonski nije moguća, a i utvrđene olakšavajuće okolnosti kao što je priznanje optuženog, kajanje, sadašnja neosuđivanost i teško zdravstveno stanje, ne opravdavaju kažnjavanje maksimalno propisanom kaznom.

Žalbom branilaca optuženog BB prvostepena presuda pobija se zbog odluke o meri bezbednosti oduzimanja predmeta, oduzimanja imovinske koristi te troškovima krivičnog postupka; žalbama branilaca optuženog AA, VV i EE, pobija se odluka o oduzimanju imovinske koristi a žalbom branioca optuženog AA i odluka o troškovima krivičnog postupka, no ne daju se razlozi pobijanja po ovim žalbenim osnovama. Ispitujući prvostepenu presudu po ovim žalbenim osnovama, Vrhovni sud nalazi da je odluka prvostepenog suda u pogledu izrečene mere bezbednosti, oduzimanja imovinske koristi i troškovima krivičnog postupka u svemu pravilna te da je sud za navedene odluke dao jasne i dovoljne razloge, koje u svemu prihvata i ovaj sud.

Vrhovni sud je ispitalo i ostale navode izjavljenih žalbi, ali je našao da isti nisu od uticaja na donošenje drugačije odluke, zbog čega ih je ocenio neosnovanim.

Sa navedenih razloga, a na osnovu odredbi člana 391. i 388. ZKP-a, Vrhovni sud je doneo odluku kao u izreci ove presude.

Zapisničar, Predsednik veća-sudija,

Vojka Omčikus, s.r. Dragiša Đorđević, s.r.

Za tačnost otpravka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

JČ

POUKA O PRAVNOM LEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba koju mogu izjaviti ovlašćena lica za optužene kojima je ovom presudom izrečena kazna zatvora u trajanju od 40 godina, u roku od 15 dana od prijema ove presude i to Vrhovnom суду Srbije kao суду трећeg stepena, a preko prvostepenog suda.